Łódź, 10 r. Rok XIV.

№ 299.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. 29 Sylwestra Pap.
Niedz. NOWY ROK
Pon. św. Makarego Op.
Wt. św. Daniela M.
Śr. św. Tytusa B
Czw. św. Telesfora M.
Pt. Trzech Króli.

Wschód sł.: godz. 8 m. 14
Zachód sł.: godz 3 m. 52
Dług. dnia godz. 7 m. 38
Przybyło dnia 0 m. 05

Cena prenumeraty:
W ŁODZI
Rocznie rb.
Półrocznie „
Kwartalnie „
Miesięczn.

Odnoszenie
Egz. pojedy

Z przesyłk
Rocznie
Półrocznie
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcya
w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, illustrowany

Sobota, dnia 31 grudnia 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Kruoza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Miake; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane" na 1-ej stronicy 50 kop. za wiersz pet. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honoraryum Redakcya uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

W sobotę, dnia 31 grudnia 1910 r. w **NOC SYLWESTROWSKĄ** odbędzie się

WIELKA MASKARADA w HELENOWIE

Początek o godz. 10 wieczorem do rana a) **Punktualnie o 12-ej nocy**: Żywy obraz i ognie bengalskie — **Pożegnanie roku starego, powitanie nowego;** b) Noworoczny polonez maskowy; c) **O godzinie 3-ej po północy premjowanie masek** Maska dama, która otrzyma największą ilość kartek, otrzymuje: 1 szą nagrodę — Lustro damskie w srebrzonej oprawie, 2-gą — Wachlarz balowy, 3-cią — Bonbonierką z czekoladkami. Każda maska raczy upomnieć się w kasie o kartkę z numerem — Mężczyzna, mający najdowcipniejszy kostyum, otrzyma również nagrodę. Tańce prowadzić będzie ulubieniec Publiczności, baletmistrz p. **Władysław Majewski. — Wejście** dla dam-masek **bezpłatne.**
Panowie płacą Rb. 1.10 kop. — Ruch tramwajowy na całej linii będzie zwiększony. 3301

100,000 franków wypłacę temu, ktoby dowiódł, że wino szampańskie marki „LOUIS DE BARY" nie jest ORYGINALNE FRANCUSKIE. Względna taniość wypływa jedynie z oszczędności na cle przy importowaniu wina tego w beczkach. — Hr. LOUIS DE BARY, Reims, rue Lesage 18. Skład: Warszawa, Tamka 41. 4312

Cukry deserowe Kakao i Czekolada **Jana Fruzińskiego** Piotrkowska 71 wprost Pasażu Meyera. 482—r

INŻYNIER FR. PAŁASZEWSKI 3309 Łódź, Zakątna 35. **PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE** Przyjmuje fabryki, domy, magazyny, fabryczne kominy do wykonania.

Teatr Popularny A. MIELEWSKIEGO (KONSTANTYNOWSKA 16)
Jutro, o godz. 8 po południu „Panna do wszystkiego".
Jutro o godz. 8 m. 15 wiecz. po raz 2-gi „Twórcy szczęścia".

Znakomity środek odżywczy **KEFIR** K. ŻYCKIEGO poleca apteka W. DANIELECKIEGO. Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12-93. 423r

50% oszczędności opału, usuwa wilgoć patent. MULTI-LIKATOR OGRZEWANIA 3043 Dr. W. P. Włobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71

SZAMPAŃSKIE Doyen & Co REIMS. 915

Teatr Łódzki Cegielniana 63. 4452
Jutro, o godz. 3 po południu „BOŻE NARODZENIE".
Jutro, o godz. 8 m. 15 wiecz „Schronisko dla podlotków".

ROK NOWY.

(Wiersz Syrokomli)

Jak afisz różowy, jak motyl tęczowy,
Z krainy przyszłości wyleciał Rok Nowy,
Nadzieją, uśmiechem każdego obdarza,
W pałacu bogacza i w chacie nędzarza.
I starzy i młodzi i chorzy i zdrowi
Składają swe hołdy Nowemu Rokowi.
A każdy mu ufa w swych żądań zakresie,
Że sypnie kwiatami, że złoto przyniesie.

Anglia po wyborach.

Wybory w Anglii nie dały, jak wiadomo, rezultatu zupełnie zdecydowanego. Bądź co bądź jednak gabinet liberalny utrzymał się przy rządach, i z tem należy się liczyć.

Trzeba dobrze wziąć pod uwagę okoliczność, że te ponowne w ciągu roku wybory ugruntowały po raz pierwszy od kilku pokoleń niezaprzeczoną przewagę liberalizmu. Dotychczas liberalizm działał w rządach Wielkiej Brytanii przypadkowo; zarówno wewnętrzna, jak zagraniczna polityka państwa była wyrazem opinii konserwatywnej; liberalizm, nie będąc, lub nie czując się dość silnym, prowadził politykę wewnętrzną tylko zaczepną — i zwycięstwa w niej odnosił tylko nieznaczne; polityki zagranicznej, będąc chwilowo u władzy, nie zmieniał — tak, iż wyrobiło się w europejskich kanclerstwach przekonanie, że jakikolwiek jest rząd w Anglii, stanowisko jego wobec spraw zagranicznych opiera się na tradycyi konserwatywnej.

Obecnie, kiedy już nie ulega żadnej wątpliwości, iż angielski obóz konserwatywny stracił widoki powrotu do władzy na długie lata — skoro jedyną nadzieję powrotu mogłaby mu dać jedynie tylko radykalna zmiana postawy względem Irlandyi i stronnictw roboczych i kwestyi fiskalnej — obecnie zwycięska koalicya liberalno-irlandzka robocza zapowiada program polityczny nadzwyczaj śmiały, a od wszystkich rządowych dotychczas bardzo odmienny.

W polityce zagranicznej koalicya chce dążyć do jaknajdalej idącego porozumienia z Niemcami i Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej.

W polityce wewnętrznej, pierwsze i naczelne miejsce oddaje koalicya kwestyi lordów, czyli ugruntowaniu po wsze czasy niezawodnej i absolutnej supremacyi izby niższej. Wielkie dzienniki liberalne zapowiadają następujący plan akcyi bezpośredniej.

Skoro tylko zbierze się parlament w styczniu i skończy rozprawy nad mową tronową, rząd przeprowadzi w izbie niższej ustawę przeciw lordom (Veto, albo „Parliament bill"), używając do tego w razie potrzeby t. zw. regulaminu gilotynowego, czyli ograniczając debaty do jaknajkrótszego czasu. Potem rząd pośle ustawę do izby lordów, która będzie chciała zaprowadzić w bilu poprawki. Rząd te poprawki odrzuci kategorycznie, zażąda przyjęcia całej ustawy bez zmiany jednej litery. Nastąpi znowu położenie bez wyjścia, na które innej rady nie będzie, jak: stworzenie 500 nowych, liberalnych parów — albo... ponowne rozwiązanie parlamentu. Ale gabinet Asquitha sam parlamentu nie rozwiąże: poprostu poda się do dymisyi.

Naturalnym rzeczy porządkiem, król powierzy utworzenie nowego rządu, a więc i rozwiązanie parlamentu szefowi opozycyi, Balfourowi.

Balfour nie mógłby podjąć się rządów, mając przeciw sobie w izbie 126 głosów większości; nie mógłby również podjąć się rozwiązania parlamentu i rozpisania trzecich wyborów — przekonawszy się dwukrotnie tego roku o daremności usiłowań rozbicia koalicyi, o niepodobieństwie zdobycia w okręgach przynajmniej 70 głosów ponad najwyższą liczbę obecnie uzyskanych mandatów.

Skoro więc p. Balfour nie przyjmie odpowiedzialności po Asquithie, królowi Jerzemu nie pozostanie nic innego, jak użyć „automatycznego środka konstytucyjnego" — kreować 500 parów. Na samą zapowiedź takiego kroku mogą lordowie zmienić swoje stanowisko, mogą ustąpić i przyjąć radykalistyczną ustawę, która w tym razie zaprowadzi w Anglii faktyczne rządy jednej izby.

Ale lordowie mogą również przyjąć w milczeniu kreacyę 500 nowych parów, licząc na to, iż rząd będzie naówczas zmuszony przedsięwziąć rewizyę całego problemu izby lordów, jako ciała prawodawczego. Przez to samo rząd osłabi swoje stanowisko dzisiejsze i chcąc uniknąć ośmieszenia się w opinii publicznej, będzie musiał obmyśleć reformę izby wyższej, na podstawie projektu lorda Rosebery'ego.

Odrębnie przedstawia się kwestya irlandzka. Jest rzeczą ogólnie wiadomą, zwłaszcza w Irlandyi, że redmondyści zawdzięczają swoje zwycięstwo w tych wyborach pieniężnym zasiłkom, wykołatanym przez Jana Redmonda, O'Connora i Dillona w Ameryce.

Posłowie ci przywieźli stamtąd około ćwierć miliona dolarów. Gdyby nie ta pomoc, która wsparła potężnie agitacyę, Redmond byłby z pewnością utracił kilkanaście mandatów na rzecz drugiej partyi nacyonalistycznej, prowadzonej przez O'Briena.

Jak rzeczy stoją, 102 posłów irlandzkich rozdziela się na trzy obozy: redmondystów, stanowiących w liczbie 72 główne koło nacyonalistyczne, wywierające w sojuszu z angielską partyą pracy decydujący nacisk na rząd; o'brienistów 10, posiadających w samej Irlandyi wpływ bardzo wyraźny, przenoszących ciągłe postępowe reformy w kraju nad rządowe obietnice zupełnej autonomii, którym nie wierzą; wreszcie tak zwanych oranżystów, czyli irlandzkich lojalistów, unionistów, którym ideę homerulu zwalczają wszystkiemi środkami, a na przypadek uskutecznienia jej zapowiadają opór czynny i odmowę podatków.

Należy dobrze pamiętać, że po za bezwzględną agitacyą redmondystów opinia nacyonalistów w Irlandyi zwraca się coraz wyraźniej do O'Brienа dla tego, ponieważ kierują nią farmerzy, którzy w dzisiejszym stosunku ekonomicznym Irlandyi do Anglii widzą daleko pewniejsze rękojmie rozwoju, aniżeli pod rządem autonomicznym, z którym musiałyby spaść na rolnictwo i przemysł wielkie ciężary.

Rząd Asquita doskonale zdaje sobie sprawę z tych warunków — dla tego, mimo uroczystych przyrzeczeń, danych Redmondowi, z wniesieniem projektu homerulu bynajmniej się nie pospieszy. Zapowiedź projektu pokaże się niewątpliwie w mowie tronowej... ale faktycznemu przedłożeniu go przeszkodzi w pierwszem miejscu sprawa lordów.

Debaty nad mową tronową w parlamencie potrwają do połowy lutego. Zaraz po nich Izba niższa uchwali ustawę przeciw lordom i wniesie ją do Izby wyższej przed wielkanocą. Nastąpią świąteczne ferye, po nich rozpocznie się walne przesilenie konstytucyjne, które ze względu na koronacyę, mającą odbyć się w czerwcu, powinno być załatwione w końcu maja. Nawet w przypuszczeniu, iż to załatwienie przyjdzie do skutku, rząd projektu homerulu przed jesiennemi wakacyami z pewnością nie wniesie, raz dlatego, ponieważ opracowanie tak doniosłej ustawy wymagać będzie wielu miesięcy czasu, a dalej i z tego powodu, że w widokach ponownej, nieuniknionej trzeciej kampanii wyborczej (specyalnie nad tym projektem irladzkim), rząd zechce zapewnić sobie walne zwycięstwo przez przeprowadzenie tych innych projektów angielskich, walijskich i szkockich, których opinia radykalistyczna gwałtownie się domaga.

Do nich należy: kwestya kadencyi 5-letnich, zamiast jak dziś 7-letnich i zaprowadzenie płacy dla posłów; reforma wyborcza, mająca znieść pluralność głosowania, zmienić kwalifikacye wyborców, zaprowadzić głosowanie wyborcze w jednym i tym samym dniu na całej przestrzeni królestwa i zamknięcie w tym dniu wszystkich szynków. Pozatem Walia domaga się natarczywie zniesienia u siebie Kościoła państwowego; Szkocya czeka oddawna na pewne reformy agrarne; Stronnictwo pracy żąda ubezpieczenia przeciw bezrobociu, skrócenia godzin pracy w handlowych sklepach i dalszej reformy szkolnictwa. Nakoniec sufrazystki stawiły na ostrzu kwestyę kobiecą i domagają się od ministrów dotrzymania wyraźnych obietnic.

Okazuje się, że gabinet Asquita, chcąc zadowolic te naglące wymagania, a tem samem ugruntować przewagę liberalizmu w publicznej opinii okręgów samej W. Brytanii, niewiele będzie miał czasu na opracowanie projektu dla Irlandyi, którego uskutecznienia wcale zresztą gorąco nie pragnie. Dla tego należy przewidywać w Irlandyi wzrost wpływu O'brienistów. W Irlandyi katolicka hierarchia z wzrastającym niepokojem patrzy na dzisiejszy sojusz nacyonalistów z socyalistami.

Łódź na Sylwestra.

—•—

Pod koniec roku rzucamy okiem na przypuszczalny bilans przemysłu łódzkiego w związku ze zmianami, jakim podlegał w tym krótkim, a jednak ważnym okresie czasu.

Rozbudzona działalność budowlana w Łodzi, datująca się już w poprzednim roku, przybrała w roku 1910 rozmiary niebywałe.

Na wszystkich ulicach widzimy nowo powstające budowle, i choć styl ich niezawsze odpowiada dobremu smakowi, nie mniej skonstatować musimy, że na ulicach pryncypalnych już dają się zauważyć dążności do unikania szablonów architektonicznych. Za wzmożoną działalnością budowlaną wszystkie materyały, jak cement, żelazo, drzewo, cegła i t. p. szły ciągle i stale w kierunku zwyżkowym i to tak dalece, że zapotrzebowanie n. p. cegły nie mogło już być pokrywane z produkcyi okręgu łódzkiego, ale cegła musiała być sprowadzaną z innych okolic kraju. Gdzieniegdzie widzimy już budowle z ciosowego kamienia, a choć wykonywają je firmy z «Vaterlandu», przykład zawalenia się pewnego pałacyka jest wyrazem solidności firm z nad Sprewy.

Ruch budowlany zaznaczył się także wzmożeniem się cen wolnych placów, których brak w śródmieściu coraz więcej uczuwać się daje, wskutek czego stają się one coraz droższe, choć to samo i o placach po za centrum miasta powiedzieć należy.

Pieniądz, na szczęście dla rozwoju ruchu budowlanego, był tani, a względnie wysokie notowania listów zastawnych były bardzo dodatnim czynnikiem ruchu budowlanego

Ruch ten, jak wszystko w Łodzi, opiera się bezpośrednio na rozwoju naszego przemysłu, który w roku 1910 aż do lipca i sierpnia cieszył się bardzo dobremi konjunkturami.

Wstrzymany rozwój wewnętrznych remontów z jednej strony, a przybywanie nowych przedsiębiorstw z drugiej — wytworzyły i w kierunku budowy fabryk spotęgowany ruch i nowe instalacye maszyn.

Jaką palącą potrzebą dla miasta było wybudowanie centralnej elektrowni, świadczy najdosadniej statystyka rozwoju tej stacyi. Właściwa stacya centralna rozpoczęła czynności we wrześniu 1908 roku i obecnie po dwóch latach istnienia liczba abonentów sięga cyfry 1750; przed rokiem było ich 950, a więc przyrost roczny uczynił 800 odbiorców. Do sieci przyłączonych jest prócz oświetlenia na potrzeby stacyi 50000 lampek żarowych, z których $^1/_3$, t. zw. lampek

---

KRONIKA TYGODNIOWA.

Nowy Rok. — Przygotowania na powitanie tego roku.— Wieczór sylwestrowski. — Poco tańczymy. — Park robotniczy. — Czy ustawa o tanich mieszkaniach ma racyę bytu.

Nowy Rok! Ileż to z tym okrzykiem płynie nadziei i radości... Cieszą się niemal wszyscy. Cieszą się starzy i młodzi, bogaci i biedni. Szał sylwestrowski ogarnia świat cały. Wypija się z tego powodu tysiące butelek szampana, miliony kufli piwa i tyleż wódki.

Radość potęguje się najróżnorodniejszymi balami: maskowemi i nie maskowemi.

Ludziska cieszą się i skaczą, a na drugi dzień nogi cierpią i narzekają, pytając się innych cząstek ciała:

— Którym to z was było potrzebne do szczęścia, czy zdrowia to skakanie?

Płuca odpowiadają.

— Przecież nie mnie, nałykałyśmy się kurzu i pracowałyśmy jak miechy kowalskie. To pewnie głowie potrzebne było...

— Akurat! Od poduszki oderwać się nie mogę... taki mam zawrot, skarżyła się głowa. To niezawodnie ręce...

— To, to... ręce... Prawą ruszać nie możemy, a i lewa jakby zdrętwiała...

Pytajcie krzyża.

— Zgięty leżę w kabłąk... trudno mi się wyprostować. Jeśli wyście zmęczone, co ja mam na to powiedzieć, który dźwigam i nogi i ręce i kadłub... Może skakanie takie potrzebne jest językowi?

— Ja nie czuję się zbyt zmęczonym, bo pozycya moja nie naraża mnie na tak wielkie wysiłki. Mełłem, prawda, niestworzone rzeczy, opowiadałem ludziom, że im bardzo dobrze życzę chwaliłem piękne włosy brunetek, ale i blondynkom nie szczędziłem słów uznania. Słuchały mnie z lubością..

— A tak.. tak, i wtedy przechylały się silnie w tył—a my, ręce musiałyśmy te wgięte kibcie unosić, żeby nie padły w znak... Ty potworny języku...

— Przebrzydłe łapiska — odparł język— one całe życie narzekają, że im ciężko.

Robotnik skarży się że za ciężki młot, szwaczka, że cięższa jeszcze igła, żołnierz utyskuje na wagę karabinu lub szabli, dziennikarzowi i urzędnikowi nawet pióro cięży... Tak jakby na świecie mógł kowal obejść się bez młota, szwaczka bez igły kancelista bez pióra...

— Przestań mleć ty przeklęty ozorze... Tu nie mowa o tem, co ma robić żołnierz, albo kowal—rzekły zgniewane nogi—my chcemy się dowiedzieć, której to cząstce naszego organizmu — zależało na tem, aby skakać całą noc i męczyć nas nieprodukcyjnie.

— Prawda — rzekł ozór — spytajcie się o to żołądka. — On lubi się trząść zawsze kiedy pełny i utrzymuje, że to mu dla strawności potrzebne..

— Ot nieświadomi nowych poglądów lekarskich—wiedzcie—rzekł oburzony żołądek, że do pogrzebanych metod należy trzęsienie żołądka po jedzeniu...

Dziś zwykle trawi się w spokoju, tak uczy medycyna...

Interpelowano następnie szyję, serce, usta, uszy, oczy kiszki... ale żaden z tych organów nie przyznał się, aby mu specyalnie potrzebny był taniec...

A jednak bezcelowości natura nie zna i dlatego—wszystkie cząstki wyżej wymienione ogłaszają konkurs na rozstrzygnięcie tej kwestyi, zaznaczając, że pierwszą nagrodę będzie stanowiła butelka wody gorzkiej ze źródła Franciszka Józefa!

Jak powyższa kwestya, tak samo się przedstawia sprawa uciechy z powodu Nowego Roku.

Czego się ludzie cieszą?

Czy dlatego, że są o rok starsi? że o rok bliżej grobu?

Jakiż ma być dla nas ten Rok Nowy— nie wiemy. Ledwie się narodził i już hołdy!

A czy możemy wiedzieć, co z tego wyrośnie? Czy to będzie bohater—czy prowokator?

Są lata doprawdy wielkie, które przechowa w pamięci świat cały, a mianowicie te, w których się rodzą wielcy geniusze, poeci, wynalazcy lub uczeni.

Rok urodzin Kopernika jaśnieć nigdy nie przestanie!

Ale jednych obchodziłyby lata, które blasku dodały człowiekowi, inni cenią je na zasadzie przeżytych wrażeń, których szukają w tańcu, zabawie, hazardzie i hulankach, rujnujących zdrowie.

Chciałbym naprawdę mieć te pieniądze, które wyda łódzki robotnik na wódkę i piwo w Sylwestra. Gdyby tylko przeciętnie na robotnika wypadło po dwa złote polskie, to od 75,000 z górą robotników łódzkich otrzymalibyśmy 150,000 złotych, czyli 22,500 rubli!

Piękny kapitał... Ale bo czy po za knajpą są jakie rozrywki dla naszych robotników w Łodzi?

z metalowem włóknem, czyli oszczędnościowych, oraz 400 lamp łukowych, w tem 84 lamp oświetlenia ulicznego Radogoszcza i Bałut.

Oświetlenie miasta ukończone będzie za miesiąc i zawierać ma 66 lamp, tak, że ogółem publiczne oświetlenie składać się będzie ze 150 lamp łukowych. Motorów przyłączonych do sieci jest z górą tysiąc, z czego dla zakładów przemysłowych 700, reszta zaś dla użytku domowego; ogólna sprawność motorów jest 12500 koni.

Z 700 zakładów przemysłowych w Łodzi, posiłkujących się energią elektryczną, około 500 tworzą przemysł drobny, z siłą od 2 do 10 koni. Są to zakłady pończosznicze, niciarnie, tkalnie o kilku lub kilkunastu krosnach, drukarnie i litografie, zakłady ślusarskie i wód mineralnych, do wyrobu tasiemek, guzików i t. p., z których większość zawdzięcza swoje powstanie łatwości korzystania z prądu elektrycznego w dowolnej ilości w każdym lokalu i dzielnicy.

Zakłady te rozwijają się nader pomyślnie, posiłkując się motorami elektrycznymi bardzo często, a nawet stale nietylko we dnie, lecz i w nocy.

Z wielkich przedsiębiorstw są odbiorcy po 300 i więcej koni, którzy całą fabrykacyę prowadzą siłą elektryczną.

Ogólna pojemność stacyi jest 16000 koni, dalsze powiększenie do 24000 koni jest projektowane na rok 1911. Dla ścisłości nadmieniamy, że Elektrownia łódzka jest własnością akcyjnego Towarzystwa p. f. «Towarzystwo elektrycznego oświetlenia z 1886 r.» z kapitałem 30 milionów rubli, którego własnością są również elektrownie w Moskwie i w Petersburgu, gdzie mieści się zarazem zarząd.

W przemyśle bawełnianym zanotować trzeba rozwój warsztatów tkackich i pewnej ilości wrzecion; w wełnie czesankowej, znakomite powiększenie przędzalń, które w roku ubiegłym wzrosły do 10% dotychczasowej ich ilości.

Najbardziej uderzającym jest fakt powiększenia gałęzi wełny zgrzebnej (Streichgarnowej), która według ogólnego rzutu bilansuje swój rozwój w sumie około 20 proc. większej niż w roku 1909.

Przybyło około stu asortymentów grempli i około tysiąca warsztatów tkackich mechanicznych.

Wszystkie gałęzie wytwórczości łódzkiej spodziewają się znacznych korzyści i nowych rynków zbytu wobec dalszego rozwoju sieci kolejowych w państwie rosyjskiem; zapewne zapotrzebowania dla kolei Amurskiej i innych budujących się w państwie znakomicie wzmocnią te oczekiwania.

Od września horyzont przemysłowy łódzki został nieco zaciemniony chmurami. Realizacya sprzętu zboża, cholera, złe stosunki kolejowe (np. wadliwa ekspedycya zboża) z jednej strony, a w dalszym rozwoju brak zmian atmosferycznych i zanadto może szybkie wejście na rynek powiększonej produkcyi, wstrzymały nieco pęd dotychczasowy i wyraziły się w Łodzi wprawdzie w bardzo sporadycznych i finansowo słabych firmach niewypłacalnościami, które oczywiście wpływu mieć nie mogą na ogólne konjunktury, bo ledwie zauważyć się dadzą.

Pomijając drobniejsze niewypłacalności, większe i mniej spodziewane „krachy“ odnoszą się do wytwórczości chustkowej, która z powodu zimy już od dwóch lat znajduje się w krytycznem położeniu.

Ciekawym objawem społecznym jest fakt, że chustki nietylko w Królestwie i w kraju północno-zachodnim, lecz także na całym obszarze Rosyi od pewnego czasu znajdują stale zmniejszający się odbyt wskutek względnej taniości i praktyczności pluszu, z którego zgrabne i modne żakiety dostarcza „konfekcya gotowa“ taniej, niż pospolite chustki.

Dlatego też, gdy mowa o zastoju w produkcyi pluszowej, należy mieć na widoku jedynie starsze fabryki pluszów jedwabnych, nie zaś nowsze fabryki pluszów półwełnianych i bawełnianych, które rozwijają się pomyślnie.

Jedyną ciemną stroną naszego przemysłu jest brak szczerego zainteresowania się ze strony przemysłowców ciężką dolą robotnika, który nic nie zyskuje na stałem rozwijaniu się przemysłu i nie mówiąc już wprost o zarobkach, nie może jak robotnicy z Zachodu, korzystać swobodnie z bezpłatnych szkółek, bibliotek, klubów robotniczych etc.

Płaca robotnika w roku 1910 pozostawała na tym samym poziomie, a nawet w pewnych gałęziach uległa nieznacznemu obniżeniu.

Strajków było mało; najważniejszy był strajk zarobnych tkaczów pluszowych.

Artykuły spożywcze były tańsze i to w pewnym stopniu kompensowało brak zwyżek zarobkowych i wyraziło się w zwiększonej liczbie wkładów oszczędnościowych. (Około 2 milionów rubli do listopada r. z. więcej niż w roku 1909).

Ceny mieszkań szły w dalszym ciągu w górę, a doszły do takiej wysokości, że są wprost plagą i udręczeniem życia łódzkiego i ciągle nasuwają myśl, kiedyż nareszcie uregulowane będą sprawy mieszkaniowe.

Stosunki finansowe układały się pomyślnie, akcye przedsiębiorstw naszych, niejako publicznych, jak tramwaje, banki etc, szły w górę i zwiększały swoją wartość notowań, przeciętnie mniej więcej o 15 do 18%.

Dywidendy Towarzystw akcyjnych zapowiadają się nieźle, i gdyby nie ostatnie miesiące roku, należałoby je określić, jako przypuszczalnie bardzo dobre.

Listy zastawne Towarzystwa kredytowego m. Łodzi również podskoczyły w cenie, a przypuszczalne zwolnienie naszych kapitałów skutkiem dopuszczenia listów kredytowych ziemskich na giełdę paryską przyczyni się niebawem do dalszej ich zwyżki.

Ruch na kolejach fabryczno-łódzkiej i kaliskiej świadczy, jak dalece budowa kolei kaliskiej przyczynia się do rozwoju naszego miasta.

W działalności stacyi telefonów miejskich w r. 1910 dało się zauważyć znaczne ożywienie tak pod względem powiększenia liczby abonentów, jako też co do ilości dokonanych połączeń. Te ostatnie z 16,000 rozmów na dobę w lutym, dosięgły już w październiku 26,000 (blizko o 60%); liczba zaś abonentów w roku ubiegłym z 1,400 wzrosła do 1,850.

Na zwiększenie frekwencyi wpłynęła w pierwszym rzędzie ogólna potrzeba ułatwienia środków porozumienia się, a następnie zniżenie opłaty abonamentowej ze 100 do 60 rubli rocznie.

W roku ubiegłym rozszerzone zostały urządzenia stacyjne, które pozwolą w przyszłości na powiększenie liczby abonentów do 3,000. Ustawiono nowe tak zw. komutatory (t. j. przyrządy służące do połączenia jednego abonenta z drugim), rozszerzono instalacyę piorunochronów, zabezpieczeń od prądów tramwajowych, jak również ilość przewodników podziemnych.

Tę ostatnią powiększono o 1,200, tak, że obecnie stacya i sieć przewodników mogą obsłużyć 3,000 abonentów.

Pomimo jednak rozszerzenia tej instalacyi, w dalszym ciągu odczuwana jest trudność uzyskania abonamentu. Wynika to z niedostatecznej liczby aparatów telefonicznych, instalowanych u abonentów i braku na to odpowiednich środków materyalnych, w uzyskaniu których władze miejscowe pozostają w zupełnej zależności od władz centralnych w Petersburgu.

W danej chwili przeszło 700 osób i instytucyj oczekuje swojej kolei na przyłączenie do stacyi.

W lipcu r. b. był wysłany do Petersburga preliminarz kosztorysu na przyłączenie 400 abonentów, z których władze tamtejsze pozwoliły włączyć tylko stu. Obecnie znowu wysłany został taki sam preliminarz na przyłączenie 600 abonentów, a jaki los go spotka, przyszłość okaże.

Na linii Łódź-Warszawa w ciągu roku 1910 liczba rozmów zamawianych na łódzkiej stacyi dosięgła 22,000 (średnio miesięcznie 1800).

Zapotrzebowanie rozmów z Warszawy do Łodzi wynosi prawie połowę tej liczby.

Na dalekim horyzoncie zmaterjalizowanej Łodzi jaśnieje niepozbawiony szans względnie dość rychłej realizacyi projekt kolei anglo-rosyjsko-indyjskiej, część której ma stanowić odnoga Łódź-Mława, co zapowiadałoby naszemu miastu niebywały wprost rozwój, gdyż Łódź jako najbliższe granicy zachodniej większe miasto w państwie rosyjskiem, nawet mimowoli musiałaby się stać punktem przeładunkowym, co pociągnęłoby za sobą jej olbrzymi rozrost handlowy.

W dwóch teatrach można przypuśćmy pomieścić około 1,700 osób. A reszta gdzie się ma bawić? Prawda, mamy kinematografy, a po zatem?

Gdyby to ode mnie zależało, wziąłbym kawał ginącego z dnia na dzień lasku miejskiego, wyciąłbym suche drzewo, potarłbym na deski i oparkanił dużą przestrzeń, potem dałbym w „Rozwoju“ odezwę następującej treści:

— „Bracia robotnicy! Miasto oddało nam nie na własność, ale na używalność kawał lasku. Uporządkujemy go wspólnemi siłami. Codziennie wieczorem, po ukończeniu zajęć, będziemy pracowali nad zamienieniem tego kawałka lasu w p a r k r o b o t n i c z y.

Każdy z taczką i łopatą będzie pracował parę godzin, aż doprowadzimy go do porządku zupełnego.

Urządzimy tam rodzaj Koloseum, gdzie będą zabawy, powoli wybudujemy salę, teatr, jadłodajnię, kawiarnię.

W tym parku latem będziemy czerpali zapachy świeżego powietrza, znacznie czystszego niż to, którem napełnione są fabryki i zakłady przemysłowe.“

Niezawodnie na tę odezwę zgłosiłyby się tysiące chętnych, którzyby pracowali nad tem, aby obumarłe drzewa zastąpić nowemi sadzonkami, aby zbudować dla łódzkiego robotnika pamiątkę wiekopomną.

Wspólnemi siłami zdobylibyśmy dla siebie takie miejsce, któreby powoli odzwyczaiło nas od knajpy i alkoholu, najszkodliwszej rzeczy na świecie, niszczącej nasz organizm.

Trzeba jednak z tym planem zaczekać—może przyszły samorząd pozwoli na taką kombinacyę. Dziś zadużoby czasu i trosk pochłonęło, aby dało się przeprowadzić podobną rzecz!

Tak, dużo można zrobić wspólnemi siłami, zwłaszcza gdy rzecz jest do wykonania i nie utopijnie pojęta, w przeciwnym bowiem razie szkoda zabiegów.

Utopijnem dziełem jest nowa ustawa budowy tanich domów.

Dlaczego tak mówię, zaraz postaram się to usprawiedliwić.

W założeniu samem budowa tanich mieszkań jest rzeczą nietylko pożądaną, ale nawet konieczną; ale do budowy tanich mieszkań mogą tylko przystąpić kapitaliści więksi. Tak, jak to ustawa chce zrobić, rzecz zdaje się chybioną. Na budowę domu mieszkalnego potrzeba przypuśćmy 25,000 rubli. Otóż potrzeba na to 1,000 osób, które by dały po 25 rubli składki.

Za pieniądze te można wznieść dom nie większy niż 40 łokci długości, 20 szerokości, trzypiętrowy. Na plac poświęcić nie więcej niż 300 rb. w takim domu może być 40 pokojów (8 × 8 łokci). Gdyby taki pokój wypuszać bajecznie drogo, bo po 8 rubli miesięcznie, dom dałby dochodu około 3,800 rubli, z tego potrącić wypada 700 rb na pokrycie podatków, 240 rb. na utrzymanie stróża i 300 rb. za zarządzanie chałupą, następnie koszty: restauracyi, asekuracyi, asenizacyi i kominiarstwa wyniosłyby około 500 rubli, razem więc wydatki pochłonęłyby około 1,740 rb., pozostałoby więc około 2,000 rb. dochodu, co dawałoby około 10 proc. Rachunek zupełnie wytrzymuje budowa domu. Na każdą akcyę wypadałoby 2 rb. 50 kop.

Wybornie to byłoby, gdybym w tym domu miał 10,000 rubli; wtedy mógłbym otrzymać około 1000 rubli procentu; ale gdybym miał 10,000 rubli, to nabyłbym sam dom dla siebie. Tymczasem utkwiwszy 25 rubli, nie znajdę się nawet w tych szczęśliwych warunkach, abym mógł być lokatorem tego domu, bo na 1000 członków, może tylko 40 znaleźć tam mieszkanie.

Włożywszy przytem 25 rubli w tak kolosalny interes, co zrobię z tą akcyą, gdy losy przerzucą mnie do Zgierza, Żyrardowa, Sosnowca lub gdzie jeszcze dalej? Ileż trudu będzie kosztowało odebranie należnej mi dywidendy?

Dlatego uważamy, że budowa takich mieszkań jest rzeczą dobrą, ale dla milionowego konsorcyum. Mogą wznieść także mieszkania, za pieniądze kasy emerytalnej—urzędnicy kolejowi, ale kupować akcyę 25-rublową, to można tylko wtedy, gdy się spełnia obywatelski czyn.

Widzimy więc, że ustawa chybia celu, bo chociażby jako interes przedstawia się na papierze dodatnio, w rzeczywistości dom niewielki, a 1000 właścicieli—to coś bajecznego!

Dlatego nie przewidujemy, aby rzecz taka dała się wprowadzić w wykonanie i w tym wypadku — zbiorowa działalność drobnych kapitalistów musi być chybiona.

X X

A więc Łódź *fluctat nec mergitur* (pływa nie tonie!)

A jeżeli jedno szczere życzenie możemy wyrazić, to brzmiałoby ono, aby ci, którzy w kraju naszym i przy pracy naszego robotnika do tak potężnych doszli fortun, nie zapominali, że w mazowieckiem polu Łódź powstała, i że tętni w niej wiele serc polskich!

K. K.

Wszystkim naszym Czytelnikom i Przyjaciołom „Rozwoju", Współpracownikom i Kolegom w zawodzie z okazyi Nowego Roku 1911 składamy serdeczne życzenia.

Redakcya.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIANSKIE. Dziś Lassoty. Jutro Mieczysława. W poniedziałek: Strzeżysława.

TEATR POLSKI A. ZELWEROWICZA (Cegielniana nr. 63). Dziś „Boże Narodzenie". Początek o godz. pół do 4 po poł — „Schronisko dla podlotków". Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Boże Narodzenie". Początek o godzinie 3 po poł. — „Schronisko dla podlotków". Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Kmicic". Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Twórcy szczęścia" (Florio i Flawio) Pierwszy raz. Początek o godz 8 min 15 wieczorem. Jutro „Panna do wszystkiego". Początek o godz. 3 po poł. — „Twórcy szczęcia". Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem

ZABAWY.

HARMONIA. Dziś (w lokalu, Przejazd 34) bal sylwestrowski Tow. dram.-śpiew. „Harmonia". Początek o godz. 9 wieczorem.

KOŁO PRACOWNIKÓW KOLEI FABR. Ł. Dziś (w lokalu własnym, Widzewska nr. 73) bal sylwestrowski. Początek o godzinie 9 wieczorem.

LUTNIA Dziś (w lokalu własnym, Piotrkowska nr. 108) bal sylwestrowski członków Towarzystwa śpiew. „Lutnia". Początek o godz. 9 wieczorem.

TOW. ZWOL. SPORTU. Dziś (w lokalu, Piotrkowska 103) bal sylwestrowski.

TOW. ZWOL. ROZWOJU FIZYCZNEGO. Dziś (w lokalu, Nawrot 23) bal sylwestrowski.

TOW. PRAC PRZEM. i HANDLU. Dziś (w lokalu. Piotrkowska 120) sobota sylwestrowska.

ZEBRANIE. Jutro (w lokalu, Srednia 25) zgromadz czeladników szewckich. Początek o godzinie 2 po południu.

KRONIKA.

(h) **Uroczystości Nowego Roku.** Nowy Rok kościelny, liturgiczny rozpoczyna się w pierwszą niedzielę adwentu. Wypadający przeto w dniu 1 stycznia Nowy Rok (po staremu nowe lato) jest nowym rokiem cywilnym.

Pomimo to kościół adoptował uroczystość Nowego Roku w dniu 1 stycznia i uznał osobną uroczystoscią.

Jak wiele innych zwyczajów tak i termin Nowego Roku przyjął kościół z prawa rzymskiego. Nowy Rok na pierwszego stycznia wyznaczył już Numa Pompiliusz. Neron chciał przenieść początek roku na 1 grudnia, jako na dzień swoich urodzin, lecz mocno zakorzeniony zwyczaj przemógł jego zabiegi.

Z uroczystością noworoczną łączy się pamiątka Obrzezania Pańskiego. W rzeczy samej bowiem, w ośm dni po swem narodzeniu poddało się „Boże Pacholątko" mojżeszowemu prawu obrzezania, będącego chrztu św. figurą.

Przy tym też obrzędzie, nazwano Je imieniem Jezus. Imieninami przeto Pana Jezusa rok nowy się rozpoczyna, zapoczątkowując cały szereg imion świętych.

Ponieważ Najświętsze to Imię samo przez się nader wielkiej jest wagi, przeto Kościół je wyosobnił w uroczystościach noworocznych i przeniósł na drugą niedzielę po Trzech Królach.

Z dniem noworocznym, w świątyniach katedralnych jako matki kościołów dyecezyalnych, rozpoczynają się czterdziestogodzinne nabożeństwa. Kościół żegna konający rok dziękczynnem nabożeństwem wieczorowem, które się kończy procesyą i hymnem „Te Deum laudamus".

(h) **Dzwon.** Model dzwonu, który jako ofara rzemieślników łódzkich ma być zawieszony na wiezy kościoła św. Stanisława Kostki, jest już wykonany w głównych zarysach.

Obecnie robią się na nim pomiary do ornamentacyi. U góry będą wizerunki sw. Stanisława Kostki, po drugiej stronie Matki Boskiej Częstochowskiej — herb miasta Łodzi i godło pracy, którą ma przedstawiać robotnik, a pod nim napis: „Boże błogosław naszej pracy" — w miejscach wolnych pomiędzy temi ornamentacyami będą umieszczone emblematy rzemiosł. Z tego powodu nader pożądane jest, żeby przedstawiciele rzemiosł, czy to zgromadzeń cechowych, czy stowarzyszeń, przybyli w dniu 4 stycznia o godzinie 8 wieczorem do kancelaryi parafii św. Stanisława Kostki, dla porozumienia się i przedstawienia rysunków.

(x) **Opłatek u robotników chrześcijańskich.** Jutro o godzinie 7-ej wieczorem po ukończeniu przedstawienia „Jaselek" w domu ludowym robotników chrześcijańskich (Przejazd nr. 34) odbędzie się opłatek dla członków stowarzyszenia, na który wstęp dla członków bezpłatny za okazaniem biletu członkowskiego.

(h) **Remanent.** Dziś w wielu fabrykach łódzkich zawieszono pracę, z powodu spisywania remanentów do zamknięcia rachunków za r. 1910.

(a) **Sprawy przemysłowe.** Łódzki komitet giełdowy zawiadomiony został o nowej taryfie celnej w Japonii. Obecnie rząd japoński opracował projekt nowej taryfy celnej, który zamierzył wprowadzić w życie z dniem 30 lipca 1911 roku i łącznie z tem zawiadomił niektóre państwa o swoim zamiarze wymówienia umów handlowych zawartych z temi państwami.

W nowym projekcie warunków handlowych z większością państw europejskich Japonia przytacza tę zasadę, że kazde ustępstwo w taryfie autonomicznej japońskiej wymaga obniżenia z przeciwnej strony nie ogólnej taryfy, lecz minimalnej, co stworzy dla wwozu japońskiego specyalny przywilej.

Co się tyczy towarów, stanowiących największy interes dla rosyjskiego eksportu do Japonii (dotychczas nieznaczuego) nowa taryfa projektuje następujące zmiany.

Cło na pszenicę powiększono o 5 kop. od puda, na jęczmień o 3 kop. od puda, na mąkę pszenną o 9 kop. od puda; cło na cement — powiększono w tym samym rozmiarze; cło na cukier powiększono średnio o 19 kop. od puda.

Obniżone zostaje cło na skóry surowe o 5 proc., lecz za to powiększono na skórę z byków i krów (do 54 kop, od puda). Nasiona bawełny dopuszczone są do wwożenia bez cła. Pozostaje bez zmian cło na oleje mineralne. Len, konopie i nawozy dopuszczane są bez cła.

Stosunki handlowe Rosyi z Japonią oparte są na umowie z dnia 28 lipca 1907 r., każda ze stron ma prawo po 30 lipca 1910 r., w każdym czasie na 12 miesięcy naprzód zawiadomić o przerwie tej umowy.

(a) **Komisye podatkowe.** Onegdaj w sali 3 oddziału straży ogniowej ochotniczej (Mikołajewska 54) odbyło się zebranie obywateli, w celu dokonania wyboru do komisyj podatkowych od nieruchomości na następne 5-lecie (od 1911 — 1916 roku).

Jak wiadomo, miasto Łódź podzielone zostało obecnie na 4 rewiry podatkowe, mianowicie I od ulicy Cegielnianej — Piotrkowska do Górnego Rynku i Milionowej; II od ulic Cegielnianej i Piotrkowskiej — ulice Zielona, Andrzeja Rozwadowska i inne, Górny Rynek, ulica Nowo- i Staro Zarzewska i wszystkie poprzeczne; III— północna część ulicy Cegielnianej do Piotrkowskiej, nieparzyste numery Piotrkowskiej i Nowomiejskiej ze wszystkiemi bocznemi ulicami, jak Zawadzka, Ogrodowa i t. d. IV — pozostała część ulicy Cegielnianej, z parzystemi numerami ulicy Piotrkowskiej, Nowomiejskiej i innych, oraz wszystkie boczne ulice, jak Południowa, Srednia, Północna i t. d.

Do każdej komisyi podatkowej wybrano 6 członków i 6 zastępców.

Do I komisyi podatkowej wybrani zostali pp. Ludwik Albrecht, Fryderyk Gross, Józef Lisner, Edmund Stephanus, Maurycy Sprzączkowski i Józef Mejzner (junior), jako kandydaci: Rachwil Lipszyc, Emil Zeliger, Fajwel Korowski, Teodor Preiss, Ferdynand Paul i Gustaw Szepe.

Do II komisyi pp. Gustaw Opic, Leopold Kinderman, Fryderyk Miks, Julian Palmer, Teodor Fiedler i Leon Jezierski, jako kandydaci: Mendel Krasucki, Juliusz Lange, Jankiel Kremer, Robert Buze, Abram Kapłan i Miks Jakubowicz.

Do III komisyi pp. Józef Wolanek, Antoni Rybak, Franciszek Szymański, Karol Sapiński, Bolesław Wocalewski i Władysław Sukart, jako kandydaci: Leopold Lorenz, Samuel Turkieltaub, Wolf Jedlicki, Dawid Zinger, Gustaw Kin i Teodor Kalenbach.

Do IV komisyi pp. Adolf Dobranicki, Julian Ekiert, Mateusz Wegold, Otto Schmit, Mendel Dobrzyński i Karol Krameu, jako kandydaci: Adam Nebelski, Dawid Ginsburg, Stefan Prószynski, Tomasz Bocheński, Moritz Zunge i Karol Busse.

Pewne grono uczestników zebrania, niezadowolonych z wyniku wyborów, założyło protest, który postanowiono wnieść do władz właściwych.

(—) **Ustawy instytucyj dobroczynnych.** Ministeryum spraw wewnętrznych zażądało od gubernatorów w Królestwie Polskiem nadesłania mu ustaw instytucyi dobroczynnych, zalegalizowanych w ostatniem pięcioleciu.

(—) **Spis jednodniowy szkół** Zarząd warszawskiego okręgu naukowego rozesłał do wszystkich szkół w okręgu szczegółową instrukcyę co do jednodniowego spisu szkół. Odpowiedzi co do samych szkół powinni dać nauczyciele; co do uczni zaś, to niektóre zapytania powinni wpisywać sami uczniowie klas starszych; za uczni młodszych zaś odpowiedzi wypisywać mają uczniowie starsi pod nadzorem nauczycieli.

(a) **Moratoryum.** Firma A. I. Ginsburg, wyrabiająca chustki wełniane, znalazła się w trudnościach płatniczych, z przyczyny obecnego kryzysu w tym przemyśle.

Firma A. I. Ginsburg prosiła wierzycieli o moratoryum na dwa lata, w celu dania jej możności uregulowania długów.

(h) **Kalendarz.** Redakcya „Neue Lodzer Zeitung" wydała dla swych czytelników kalendarz na rok 1911, dając mu tytuł: „Kalendarz informacyjny domowy".

Wydawnictwo jest staranne. Redaktor zaś p. Aleksander Milker opracował dzieje Łodzi, ilustrowane podobiznami pierwszych pionierów przemysłu łódzkiego.

(x) **Tow kultury po'skiej** otrzymało w ostatnich czasach na rzecz biblioteki publicznej od grona przyjaciół b. p. Dawidowej Silbersteinowej list zastawny na rb. 1,000; sumę tę ofiarodawcy przeznaczyli jako fundusz żelazny imienia Dawidowej Silbersteinowej, od którego odsetki winny być obracane na kupno książek.

Na rzecz biblioteki złożyli po rb. 50: pani Teresa Silbersteinowa i Towarzystwo kredytowe miejskie.

Przy okazyi nadmieniamy, że biblioteka publiczna i czytelnia pism otwarte codziennie w godzinach od 6—9 wieczorem, w niedzielę i święta od 3—6 po południu; czytanie na miejscu bezpłatne dla wszystkich.

(a) **Z kolei elektrycznej miejskiej** Główny buchalter biur Towarzystwa kolei elektrycznej miejskiej, p. Herman Werner, z dniem 1 stycznia r. p. opuszcza zajmowane stanowisko, po dwunastoletniej pożytecznej pracy, aby się zająć prowadzeniem własnych przedsiębiorstw przemysłowych.

Nabył on od p. Bussego zakłady fabryczne pod Strykowem, złożone z farbiarni i wykończalni, za 100,000 rubli.

Nowy właściciel prowadzić będzie to przedsiębiorstwo od stycznia r. p.

Na miejsce p. Wernera powołano p. Oskara Łuszczaka, długoletniego pracownika buchalteryi tejże kolei.

(a) **Towarzystwo kolei wązkotorowych podjazdowych** zwołało wczoraj, w drugim terminie, o godzinie 3 ciej po południu w lokalu własnym przy ulicy Mikołajewskiej № 21, ogólne zebranie akcyonaryuszów. Przyoyli w liczbie 9-ciu na zebranie reprezentowali 4,960 sztuk akcyi, na sumę rb. 496,000, z prawem do 490 głosów.

Na przewodniczącego wybrano jednomyślnie p. Ernesta Wewera.

Zatwierdzono budżet na rok 1911, przewidujący w dochodach rb. 485,750, w wydatkach rb. 388,825, w czystym dochodzie rb. 96,925, w zysku zaś 31,041 kop 50. Uchwalono asygnować sumy do rozporządzenia zarządu na jednorazowe

nieprzewidziane wydatki na eksploatacyę linii w ciągu 1911 roku, zgodnie z zatwierdzonym budżetem z prawem przekroczenia go o 10 procent i przeniesienia sum z jednej pozycyi do drugiej, oraz upoważnić zarząd do korzystania z kredytu we wszystkich instytucyach kredytowych według uznania.

Wybrano na członków komisyi rewizyjnej pp. Roberta Szweikerta, Adolfa Daubego i Józefa Witkowskiego.

Upoważniono zarząd do podjęcia starań o urządzenie drugiej linii Łódź—Pabianice od Łodzi do skrętu do Rudy Pabianickiej, na przestrzeni 3 ch wiorst i 350 sążni i na całej przestrzeni—na linii Łódź—Zgierz, jak również do powiększenia taboru ruchomego na tych liniach o 6 wagonów motorowych i 14 wagonów dodatkowych, wreszcie do starań o powiększenie kapitału obligacyjnego lub akcyjnego na powyższe roboty.

Uchwalono upoważnić zarząd z prawem cedowania do zawarcia z magistratem miasta Łodzi i z zarządem kolei warszawsko wiedeńskiej na budowę przedłużenia linii Łódź — Konstantynów w granicach terytoryum Łodzi i wywłaszczenia warszawsko-kaliskiej kolei, na przestrzeni 2 wiorst i 300 sążni, i do uzyskania w instytucyi kredytowej funduszów na te roboty. W końcu upoważniono zarząd wobec niedostatecznej ilości kapitału budowlanego—podjąć starania o powiększenie go zgodnie z § 22 Ustawy Towarzystwa.

(—) **Podatek podymny**. „Warsz. Dniewnik" donosi, że ministeryum sprawiedliwości oznaczyło i zatwierdziło na rok 1911 wysokość opłaty transportowej po 21 kop. od każdego t. zw. „dymu" miejskiego i wiejskiego, t. j. od każdego komina wyciągniętego ponad dach danego domu. Podatek ten obracany jest na przewóz aresztantów i włóczęgów w granicach Królestwa Polskiego.

(a) **Malwersacya**. W jednej z zamożnych firm, wyrabiających chustki i towary wełniane, przy ulicy Piotrkowskiej, wykryto malwersacyę, jakiej dopuszczali się od dłuższego czasu majstrowie fabryki oraz ekspedyenci w składzie, sprzedając potajemnie towar, w celu osiągania własnych korzyści. Sprzeniewierzenie sięga kilkudziesięciu tysięcy rubli.

Wykrycie tej malwersacyi wywołało taki popłoch, że w sferach kawiarnianych puszczono pogłoskę, jakoby wzmiankowana firma znalazła się w trudnościach płatniczych.

(h) **Za niezachowanie** przepisów budowlanych sędzia pokoju III rewiru m. Łodzi skazał: Tomasza Rokoszewskiego i Andrzeja Janca po 40 rb. lub 8 dni aresztu; Jana Smietanę i Jakóba Chałaja po 50 rb. lub 10 dni aresztu; Jana Neumana na 20 rb. lub 10 dni aresztu; Adama Franka na 30 rb. lub 7 dni aresztu.

(h) **Za grę w karty.** Sędzia pokoju III rewiru skazał Izraela Kutnera na 30 rb. kary lub 7 dni aresztu za pozwolenie grania w karty w swojej piwiarni przy ul. Lutomierskiej № 34.

(h) **Za użycie** nieletnich do pracy nocnej w fabryce skazany został Paweł Sztyldt na 100 rubli kary lub 3 tygodnie aresztu.

(h) **Za pobicie** na ulicy bez żadnych powodów małżonków Adolfa i Zofii Erecińskich, sędzia pokoju XII rewiru skazał Franciszka Kołaczkowskiego na 15 rubli kary i na 14 dni aresztu bezwzględnego.

(a) **Napad bandycki.** Wczora o godzinie pół do 11 wieczorem do piwiarni Bolesława Czyżkowskiego, przy ulicy Składowej № 13 weszło dwóch bandytów, uzbrojonych w rewolwery.

Jeden z bandytów wymierzywszy do Czyżkowskiego brauning, zawołał: „ręce do góry". Kiedy właściciel piwiarni spełnił to żądanie, drugi bandyta wszedł za ladę sklepową i zabrał kilka rubli targu dziennego, poczem wraz z towarzyszem opuścili szybko sklep, skierowawszy swe kroki w stronę dworca kolei fabryczno łódzkiej.

Czyżkowski był tak przerażony, że stał z podniesionemi do góry rękami czas dłuższy po wyjściu bandytów.

W takiej pozycyi zastała go żona, powróciwszy wkrótce po rabunku z miasta.

(a) **Z „Talmud Tory"**. Z okazyi świąt Hanuka w „Talmud Torze" rozdano dzieciom ubogich rodziców rozmaite przedmioty codziennej potrzeby.

(h) **Drobny ogień**. Dziś, o godz. pół do 12 rano, w piwnicy domu nr. 83 przy ul. Piotrkowskiej zapaliły się słoma i inne rupiecie. Ogień ugasili strażacy II oddziału straży ogniowej ochotniczej.

(a) **Kradzieże.** Z wozu Józefa Szadkowskiego, który zatrzymał się przy ul. Dobrej około domu nr. 10, skradziono transport mięsa, wartości kilkudziesięciu rubli. Złodzieja Nowakowskiego aresztowano.

— W domu przy ul. Piotrkowskiej nr. 90 wykryto systematyczną kradzież rozmaitych rzeczy, należących do właściciela składu instrumentów muzycznych Kamienieckiego. Kradzieży tej dopuszczał się syn stróża domu, Stanisław Krysiak, którego aresztowano.

— Gdy wóz naładowany towarem, pochodzącym z ros Tow. transportowego żeglugi parowej (Dzielna 22) dojeżdżał do rogu ulicy Wschodniej i Cegielnianej podbiegło paru wyrostków, lat około 17 i skradli towar, wartości 150 rb Strażnicy policyjni dopędzili i aresztowali jednego ze złodziejów, drugi, porzuciwszy towar, uciekł.

(p) **Pogotowie ratunkowe** w ciągu dnia wczorajszego pomiędzy innemi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległy trzy osoby, z których jedną odwieziono do szpitala Aleksandra, jedną do mieszkania, jedną odesłano do Przytułku noclegowego na ul. Cmentarną.

— Na ul. Północnej rolwaga przejechała Maryannę Kasprzycką, żebraczkę, lat 70 i okaleczyła jej rękę. — Na Rynku Geyera wóz, mijając 6-letniego Stanisława Zwolińskiego, syna robotnika, okaleczył mu głowę.

SZTUKA.

(x) **Teatr polski A. Zelwerowicza** (ul. Cegielniana № 63). Z kancelaryi teatru komunikują nam:

— „Po nad siły", wspaniały dramat współczesny Björnsona, w przekładzie profesora Jana Kasprowicza i w opracowaniu scenicznem Jerzego Żuławskiego, ściśle według scenaryusza sceny krakowskiej, wchodzi na repertuar naszego teatru w nadchodzący czwartek, dnia 5 stycznia. Sztukę wystawia dyr Zelwerowicz; udział bierze dosłownie całe towarzystwo. Pełne próby odbywają się codziennie. W akcie zgromadzenia fabrykantów, kończącym się wysadzeniem w powietrze całego zamku, dyrekcya przygotowuje nowe efekta świetlne i pyrotechniczne.

— W niedzielę, dnia 1 stycznia, w dzień Nowego Roku, o godz. 3 po południu, ukaże się po raz ostatni popularne „Boże Narodzenie"; o godz. 8 m. 15 wieczorem po raz trzeci arcywesoła komedya d-ra Jakóba Kona „Schronisko dla podlotków".

(x) **Teatr popularny A. Mielewskiego** (Konstantynowska № 16). Z kancelaryi teatru komunikują nam:

— Dziś, w sobotę wieczorem, korzystając z okazyi zakończenia starego roku, daje dyr. Mielewski arcywesołą sztukę spółki autorów wszechświatowej sławy Fr. Schönthana i Kopel Ellfelda p. t. „Twórcy szczęścia". Dowcipna i pełna humoru treść tego utworu, śpiewy, oraz piękne kostyumy i dekoracye, zaciekawią niewątpliwie publiczność żądną miłej i wesołej rozrywki.

— Jutro, w niedzielę po południu, wyborny wodewil „Panna do wszystkiego", grany ciągle z niesłabnącem powodzeniem. Wieczorem po raz drugi „Twórcy szczęścia".

(x) **„Jasełka" w domu ludowym**. Poczynając od dnia jutrzejszego, tj. od 1 stycznia r. p., w każdą niedzielę w domu ludowym przy ul. Przejazd № 34 odbywać się będą przedstawienia „Jasełek" w zespole amatorów, dzieci członków Stowarzyszenia robotników chrześcijańskich, pod reżyseryą artysty teatru popularnego p. Orłowskiego. Początek o godz. 3 po południu.

(x) **„Jasełka"**. Trzecie Koło Stowarzyszenia robotników chrześcijańskich w niedzielę, d. 1-go stycznia 1911 r., na sali przy kościele św. Anny urządza „Jasełka" pod kierunkiem p. F. M. Kubiaka w 4-ch aktach w 7-iu odsłonach. Początek o godz. 6½ wieczorem.

TEATR.

Teatr łódzki A. Zelwerowicza. „Schronisko dla podlotków", komedya obyczajowa w 4-ch aktach Jakóba Kona.

Premiera czwartkowa szczelnie wypełniła teatr p. Zelwerowicza. Nic dziwnego sztuka łodzianina, znanego w szerokich kołach, szeroko też rozreklamowana...

Z entuzyazmem śpieszyła publiczność do teatru, z mniejszym o wiele opuszczała progi przybytku Melpomeny. Schronisko dla podlotków" okazało się w rzeczywistości sztuką napisaną z talentem i dużym darem spostrzegawczym, widniejącym w poszczególnych scenach, lecz słabą w całości.

Utwór p. Kona grzeszy głównie zbyt kinematografowem traktowaniem tematu.

Mamy szereg obrazków udatnych lecz luźnych, słabo związanych myślą przewodnią. Obrazki te migają, migają i widz w końcu zdaje sobie z trudem sprawę z całości.

Akty oddzielne kończą się w miejscu, w którem dany akt, jako wykończony obrazek, bez względu na dalszą akcyę, mógł być urwany.

W „Schronisku dla podlotków" autor przedstawia w silnem świetle satyrycznem skłonność pewnej rozprożniaczonej części naszego społeczeństwa do pracy pseudo społecznej. Ludzie do gruntu zepsuci moralnie zakładają schronisko dla moralnie upadłych dziewcząt, chcąc je ratować od zguby. Dla zgromadzenia potrzebnej kwoty pieniężnej projektują urządzenie balu, przygotowania do którego wypełniają im czas i zaprzątają myśli. Bal wskutek intryg wewnętrznych jest bojkotowany w mieście i już ma niedojść do skutku, lecz spryt bożyszcza komitetu d-ra Matza dodaje członkom nowych sił do zwalczenia niechęci społeczeństwa.

Inicyatorem owego schroniska jest dr. Matz, człowiek bardzo obrotny i sprytny, główna sprężyna, poruszająca dowolnie kółka maszyneryi, — człowiek bez żadnych podstaw etycznych, cynik, mający jedynie użycie na celu. Wszystkie prawie członkinie komitetu są lub były jego kochankami; mężowie ich — manekiny przez Matza i swe żony poruszane. Wszędzie brud, pokryty jedwabiem, perfumami i eleganckiem słówkiem.

Akt pierwszy, obraz zebrania organizacyjnego, bardzo byłby udatny jako nowelka, opowiadanie lub inny tego rodzaju utwór literacki.

Akt drugi, posiedzenie następne. Zebranko większe, z kartami, flirtem i wtrąconem o schronisku zdaniem. Te same wady i zalety co i w poprzednim akcie, do pewnego stopnia transkrypcya aktu pierwszego.

Akt trzeci, w gabinecie doktora Matza maluje sposób życia i myślenia, jednem słowem naturę Matza; jest niemniej od poprzednich ciekawy i najlepiej zbudowany.

W czwartym akcie następuje rozwiązanie; budową zbliżony do pierwszego i drugiego, tylko zakończeniem odmienny. Wszystko to pojedyńczo bardzo dobre, scenicznie — pod względem intrygi i przeprowadzania—chybione.

„Schronisko dla podlotków" to nie komedya obyczajowa jak chce autor, ale raczej szkic do niej. Szkic, przyznać trzeba, udatny bardzo, wzmocniony wysubtelnionym u autora darem wystawienia w świetle satyrycznem spostrzeżonych błędów ogólnych.

Grano sztukę koncertowo. Zespół tak dobry i tak zharmonizowany rzadko się trafia. P. Zelwerowicz jako dr. Matz porywał widzów grą świetnie obmyśloną, żywą, uderzającą a nie przejaskrawioną, obok niego pp. Jaracz wyborny bankier Wiktor, Junosza—prezes, pp. Leńska (Paulina), Starska (Helena), Podgórska (Mela), Kosmowska (Marta) i wszyscy inni stali na poziomie prawdziwego artyzmu.

Ikx.

Z KRÓLESTWA.

Kara prasowa. Redaktorkę wychodzącej „Myśli Katolickiej" w Częstochowie skazano administracyjnie na 50 rubli kary lub dwa tygodnie aresztu policyjnego za artykuł zamieszczony w Nr. 45.

Łomża. Sąd okręgowy wyrokiem z dn. 22 b. m., skazał redaktora „Wspólnej pracy" p. Hryniewicza, za umieszczenie artykułu p. t. „Hyeny" na 6 tygodni aresztu. Skonfiskowane egzemplarze Nr. 34 pisma postanowił zniszczyć.

Z Ciechocinka. Z Ciechocinka donoszą, iż komitet zarządzający tem zdrojowiskiem, wyjednał sobie możność zużytkowania całego dochodu z ubiegłych sezonów w kwocie 100,000 rb na dalsze melioracye w zdrojowisku. Z funduszów tych ma być podjęta dalsza budowa łazienek, ukończenie wiercenia nowego źródła solanki przed hotelem Müllera, założenie nowego parku, ogrodzenie lasku za kościołem, rozszerzenie instalacyi elektrycznej i t. d. Nadto sprawa skanalizowania

Ciechocinka posunęła się o tyle, że spodziewane jest niebawem sfinansowanie całego projektu, poczem niezwłocznie będzie można przystąpić do robót kanalizacyjnych.

Ostatnia poczta.

— Wiedeńskie dzienniki wieczorne ogłaszają szczegóły w sprawie wydalania rosyjskich poddanych z zagłębia ostrawskiego. Wszystkie te wydalenia noszą charakter wyłącznie policyjny i mają na celu oczyścić zagłębie z żywiołów znanych z terrorystycznego i kryminalistycznego postępowania. Wydalono tylko te osoby, które nie mają papierów lub posiadają paszporty sfałszowane. Wydalono również szereg osób, które utrzymywały oberże, schroniska i gospody, gdzie chroniły się indywidua podejrzane.

Wielu rosyjskich poddanych dopuściło się w Morawskiej Ostrawie i okolicy krwawych zbrodni. Przyszło do mordów i napadów rozbójniczych, które niepokoiły całą okolicę. Ministeryum spraw wewnętrznych musiało wydelegować do Morawskiej Ostrawy komisarza policyi z Wiednia. Zrewidowano szereg domów i wielu poddanych rosyjskich. Ostatecznie skazano na wydalenie 418 osobników. Część ich, a mianowicie 218 osób otrzymało pozwolenie pozostania jeszcze przez pewien czas w zagłębiu aż do uporządkowania swoich interesów. 200 osób natomiast otrzymało rozkaz natychmiastowego opuszczenia Zagłębia. Wielu z nich już odstawiono nie do granicy Rosyi, lecz w dowolnych, obranych przez wydalonych kierunkach.

— Z Budapesztu donoszą, że na przedostatniem plenarnem posiedzeniu delegacyi austryackiej prof. Massaryk poruszył sprawę sfałszowania dokumentów z procesu Friedjunga.

Wczorajsze posiedzenie delegacyi było ostatniem, gdyż 3-miesięczne prowizoryum budżetowe uchwalono.

— Z Budapesztu dzienniki donoszą, że czwarty dreadnought budowany będzie na Węgrzech. Wszystkie jednak armaty i przybory stalowe do tego dreadnoughta wykonane zostaną w Austryi.

Przemysł węgierski otrzyma za to do budowy 2 szybkie krążowniki w cenie 15 milionów koron i wielką ilość statków torpedowych. W węgierskich warsztatach w Fiume wybudowane zostaną również czółna podwodne. Ogółem z zakresu marynarki otrzyma przemysł węgierski prace na 108 milionów koron.

— Dziennik „A Nap." ogłasza rozmowę arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, w której miał się wyrazić, że jest nieprzyjacielem dualizmu i że wyobraża sobie w przyszłości Austryę tryalistyczną, to jest Austryę i Węgry, oraz państwo Słowiańskie, złożone z Chorwacyi, Dalmacyi i Bośnii. Do Węgier przyłączonoby wtedy Galicyę i Bukowinę.

— Oficerowie angielscy, Brandon i Trenel, skazani w Berlinie w procesie o szpiegostwo, zostali przewiezieni do więzienia w twierdzach Wesel i Kładzku.

— Generalny związek robotniczy we Francyi grozi wielką manifestacyą podczas przyjęcia noworocznego u prezydenta rzeczypospolitej, o ile nie nastąpi ułaskawienie skazanego na śmierć za podniecanie do zabójstwa, agitatora robotniczego, Duranda.

— Bankructwo banku Holl w Paryżu przybiera rozmiary groźne. Mnóstwo ludzi potraciło całe majątki. Tłumy wierzycieli oblegają bank, którego strzeże policya. W kasie banku znaleziono tylko 150 franków.

— Tak zwany „sabotage" na kolejach francuskich trwa w dalszym ciągu. W wielu miejscowościach na torze kolejowym poukładano szyny żelazne i progi drewniane. Do wykolejenia pociągów nie przyszło, ponieważ zauważono przeszkody.

Na linii kolejowej z Lyonu do Grenobli poprzecinano druty sygnałowe.

Wobec tego rząd postanowił wnieść w Izbie projekt ustawy karzącej ostro przestępców, którzy dokonywują zamachów przeciw podróżującej publiczności.

— W Erfurcie w przytułku dla starców dziewięć osób zachorowało śmiertelnie skutkiem zatrucia się gazem. Cztery kobiety zmarły. Nadto zachorowało kilka osób, z tej samej przyczyny, w domu, przylegającym do przytułku, jedna z nich zmarła. Stwierdzono, że skutkiem uszkodzenia rur gaz przedostał się do mieszkania.

TELEGRAMY.

Pietrozawodzk, 30 grudnia. (P.) W mieście Lodejnoje Pole na ulicy wilk napadł na 6 ludzi i wszystkich pokąsał. Wilka zabito. Podczas strzelania wypadkowo zabity został chłopiec włościański. Przypuszczają, że wilk był wściekły.

Helsingfors, 30 grudnia. (P.) Generał gubernator zwrócił się do głównego zarządu dyrekcyi szkół z żądaniem przeprowadzenia jak najsurowszego śledztwa z powodu zuchwałego postępku ucznia liceum szwedzkiego w Wyborgu, podczas parady wojskowej w dniu 10-ym bieżącego miesiąca.

Helsingfors, 30 grudnia. (P.) Tutejszy sąd rathauzowy nie zatwierdził konfiskaty, zarządzonej przez główny wydział prasowy w d. 17 b. m. dzienników: „Pieterburgskaja Gaziata", „Pieterburgskij Listok" i „Sowremiennoje Słowo".

Wydawnictwo dziennika „Framdit" zamknięto.

Petersburg, 30 grudnia. (P.) Od d. 15 października (st. st.) do d. 18 grudnia wpłynęły do Dumy 23 projekty prawodawcze, wycofano zaś 2. Roztrząsanych było przez plenum Dumy 69 projektów, z pośród nich zaaprobowano 61, odrzucono 6. W d. 18 b. m. do rozważenia Duma ma projektów prawodawczych 331.

Petersburg, 30 grudnia. (P.) Komisya finansowa Dumy złożyła Dumie referat w sprawie projektu prawodawczego o podatku dochodowym.

Petersburg 30 grudnia. (P.) Administracya uniwersytetu zawiadomiła mniej więcej 25 studentów, że z rozporządzenia ministra oświaty wydaleni zostali z uniwersytetu. Pomiędzy nimi jest 4 studentów, aresztowanych i osadzonych w więzieniu.

Bruksella, 30 grudnia. (P.) W fabryce prochu w Wetterenie nastąpił wybuch w suszarni. Zabitych zostało 8 robotników, brak jeszcze jednego.

Lubiana, 30 grudnia (Wł) Wczoraj tutejszy seismograf wskazał na kilka trzęsień ziemi w odległości 10,000 kilometrów.

Wiedeń, 30 grudnia (Wł.) „Neue Freie Presse" zaprzecza wiadomości, jakoby ex sułtan Abdul Hamid był chory i jakoby konsul niemiecki podawał projekt przeniesienia go do Wiednia.

Berlin, 30 grudnia (Wł.) Z Portugalii brak autentycznych wiadomości z powodu ostrej cenzury. Ludność żąda rychłego zwołania parlamentu, grozi krwawemi rozruchami. Posiada dużo broni z czasów rewolucyi. W wojsku wrzenie. Rząd jest zagrożony. Wrzenie ludności niema na celu wskrzeszenia królestwa.

Budapeszt, 30 grudnia. (Wł.) Prowizoryum budżetowe przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu. Gdy po krótkiej pauzie nadeszło zawiadomienie, że także delegacja węgierska przyjęła prowizoryum budżetowe, stwierdził przewodniczący identyczność obu uchwał i zamknął posiedzenie, oświadczając, że delegacje rozpoczną ponownie swą czynność po 20 stycznia.

Barcelona, 30 grudnia. (Wł.). Strajk robotników portowych przybrał charakter polityczny. Strajkuje 11,000 robotników.

Nowa Buchara, 30 grudnia. (P.) Spłonął skład dywanów emira bucharskiego. Podczas pożaru nastąpił wybuch przechowywanych w składzie nabojów.

Rannych jest kilku ludzi. Straty wynoszą około 200 000 rb.

Pekin, 30 grudnia. (Wł.) Gdy książe Ching opuszczał zgromadzenie narodowe, dano do niego strzał. Sprawcę schwytano. Jest to zapewne rewolucyonista. Strzał chybił.

Nowy Jork, 30 grudnia. (Wł.) Według najnowszych wiadomości z Meksyku prezydent Diaz miał udzielić powstańcom daleko idącej amnestyi oraz przyobiecał usunięcie nielubionych gubernatorów.

Z ostatniej chwili.

Paryż, 31 grudnia. (Wł.) Władze portugalskie przyznają obecnie, że rząd znajduje się w trudnem położeniu z powodu natarczywych i wygórowanych żądań ludności, ustawicznego strajkowania i braku dyscypliny w armii i marynarce. Zwołanie parlamentu rząd odkłada, gdyż tylko w stolicy może liczyć napewno na stronników, prowincya zaś albo rojalistyczna, albo domaga się reform radykalnych. Z innej strony zapowiadają, że rojaliści starają się wyzyskać sytuacyę dla propagandy na rzecz Manuela.

Madryt, 31 grudnia. (Wł.) Według otrzymanych tu prywatnych wiadomości, książę Miguel Braganza ma przybyć do Hiszpanii, aby zblizka śledzić przebieg wypadków.

Paryż, 31 grudnia. (Wł.) Aresztowanego wczoraj w Dower szpiega wypuszczono na wolność, gdyż nie znaleziono przy nim obciążających dowodów.

Kassel, 31 grudnia. (Wł.) Wczoraj aresztowano sekretarza magistratu za kradzież, fałszowanie dokumentów i łapownictwo; wysokość zdefraudowanych pieniędzy wynosi przeszło pół miliona marek.

Paryż, 31 grudnia. (Wł.) Według nadeszłych tu wiadomości z Teheranu, cały gabinet podał się do dymisyi, ponieważ Anglia nie chce cofnąć żądania reorganizacyi wojskowych.

Haga, 31 grudnia. (Wł.) Otwarcie międzynarodowego uniwersytetu z milionowemi funduszami Carnegiego nastąpi w 1913 roku.

Berlin, 31 grudnia. (Wł.) Korespondent sofijski „National Zeitung" donosi, że bułgarskie koła rządowe pracują usilnie nad popieraniem stosunków turecko-bułgarskich. Bułgarya gotowa poczynić nawet daleko idące ustępstwa, o ile Turcya ze swej strony zmieni swoje dotychczasowe stanowiska w kwestyi macedońskiej.

OFIARY.

Zamiast powinszowań noworocznych.

Na Towarzystwo wpisów szkolnych

Edmund Szmitt 1 rb.

Na przytułek starców i kalek.

Eugeniuszowie Geyer 10 rb.

Na chrześcijańskie kolonie letnie.

Stanisław Rządkowski 2 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazyum polskiego.

Maryanostwo Duchnowscy 2 rb. — Janostwo Czajkowscy 1 rb. — F Dietrych i S-ka 3 rb.
Kazimierz Roszak 1 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów.

N. I A. Torn 2 rb.

Na Gniazdo Tow. opieki nad dziećmi.

J. Wierzbiccy 1 rb. — Cecylia Lipińska 1 rb.
F. Malińscy 1 rb. — Franciszek Nechwilla 1 rb. — Mikołajtysowie 1 rb. — Józefostwo Zimowscy 1 rb.
Walenty i Zofia Zawiszowie 1 rb

Na oddział łódzki T-wa opieki szkolnej.

Józef i Leokadya Sandomierscy 1 rb., Alina i Tadzik 50 kop. — Kazimierz Roszak 1 rb.

Na Towarzystwo pomocy dla niezamożnych uczniów przy szkole filologicznej J. Radwańskiego.

Antoni Lipiński, adwokat, 1 rb

Na szkołę rzemiosł
(przy łódzkiem chrz. Tow. dobr.).

Leon Jaworski 2 rb — F Dietrych i S-ka 3 rb.
Janostwo Smarzyńscy 1 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów Szkoły Handlowej kupiectwa łódzkiego

Apolonia i Józef Jabłońscy 2 rb — W. Certowicz 1 rb. — A. Heppenowie 1 rb — M Marfiewicz 1 rb.
Wacław i Helena Klossowie 3 rb. — Helena i Konstanty Swiderkowie 1 rb. — Kazimierz Roszak 1 rb.

Na Tow przeciwgruźlicze.

F. Dietrych i S-ka 3 rb.

Na stypendyum im. Wacława Morsztynkiewicza.
(przy Stow. majstrów fabr. gub. piotrkowskiej).

Janostwo Smarzyńscy 1 rb

Na Towarzystwo Uczelnia.

Kazimierz Roszak 1 rb.

Sprostowanie.

Doktorostwo Kolińscy proszą o sprostowanie, że kwotę wczoraj złożoną przeznaczyli na Towarzystwo "Uczelnia", a nie „na Uczelnie", jak mylnie wydrukowano.

ś. † p.

ALEKSANDER KUPKE

obywatel miasta Łodzi

po krótkich i ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu dnia 30-go grudnia 1910 roku, przeżywszy lat 68.

Pogrążeni w głębokim smutku żona, synowie, córka, zięć, synowa i wnuki zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłego na wyprowadzenie zwłok w dniu 2 stycznia, o godzinie 3-ej po południu, na cmentarz stary katolicki, z ulicy Lipowej № 33.

Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. 4704

PODZIĘKOWANIE.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę mężowi memu

ś. † p.

ALEKSANDROWI

Mazurkiewiczowi

a przedewszystkiem Wielebnemu ks. Wojdasowi, wikaryuszowi kościoła św. Krzyża—za słowa pociechy; Wielmożnym Panom: Władysławowi Wścieklicy i redaktorowi „Rozwoju", W. Czajewskiemu, jako b. pracodawcom ś. p. męża mego—za okazaną pomoc materyalną; kolegom za zajęcie się pogrzebem, oraz przyjaciołom i znajomym zmarłego—składa serdeczne „Bóg zapłać"

ŻONA.

0000

Na nabożeństwo żałobne mające się odbyć w kościele N. M. P., o godz. 9 i pół r. 2 stycznia, jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci ś. p.

Wincentego Zalewskiego

rodzinę krewnych kolegów i znajomych zapraszają.

Żona i dzieci.

4698

Lista Ofiarodawców

na rzecz **Szkoły Rzemiosł** przy Towarzystwie Dobroczynności dla Chrześcijan w Łodzi.

Zamiast Powinszowań Noworocznych.

Albrecht L. rb. 3, Angerstein W. pastor rb. 2, Arkuszewski J. rb 10, Arkuszewski K. rb. 5, Altenberger O. dr. rb 2, Albrecht J. ksiądz rb. 1, Arnekker R, rb. 1, Anstadt K. L. rb 2, Anstadt S-wie rb. 3, Aleksandrowicz H rb. 3, Bieliński St. rb 1, Bieńkowski J. rb 1, Brukalski P. rb. 1, Brinkenhof E rb. 3, Babicki A rb 1, Bielecki St. rb. 3, Bersin W. rb. 3, Beker E. rb. 1, Bigalke J. rb 1 Biedermann, P. rb. 3, Bernhardt E dr. rb 1, Berhardt O. rb 1, Bartoszewski M rb. 1, Buchowski J. rb. 1, Buhle K. rb 3, Bronikowski W. rb 3, Czarnecki J rb. 3, Charemza A rb. 1, Chełmiński F. rb 1, Chyczewski J. rb. 1, Chwalbiński L rb. 1, Czarnomski A. rb. 1, Czajewski W rb. 1, Choinowski B. rb 1, Cundel J. rb. 1, Chełmicki rb 2, Daube A. rb 2, Dębicki k 50, Dietrich St rb. 3, Dworzaczek A rb. 1, Dahlig A. rb. 2, Daszewski M. rb 2, Drozdowski T. rb. 1, Döring Bracia rb 2, Dybczyński W. rb. 1, Dolewski J. k. 50, Drewing A rb. 2, Drużycki W rb 3, Ekersdort W. rb. 3, Elsner R. rb 2, Flatt M. rb. 2, Fiszer M. rb. 5, Frankowski J. rb 3, Frankowski W. rb. 1, Frisch A rb. 3, Filipkowski E rb. 1, Findeisen S. rb 3, Garliński W. rb. 1, Grabowski J. rb. 2, Goebel H. k. 50, Goebel J. k. 50, Gundelach R. pastor rb 2, Goldman A. rb. 1, Groszkowscy Wiktorostwo rb. 2, Gaiewicz W. rb. 1, Gniazdowski ks dziek. rb. 3, Golc Z. rb 2, Golc L rb 2, Günther E. rb. 1, Głuchowski B rb. 2, Günther L. rb 1, Gerlicz W, rb 1, Guhl H. rb 1, Gołkont E k. 50, Getlich W. rb. 5, Pani Geyerowa Gustawowa rb. 15, Grohmann K. rb. 5, Grohmann L. rb 5, Grohmann A dr. rb. 5, Geyer Eug. rb 10, Geyer R rb. 10, Graesser H rb. 1, Grohmann H. rb. 5. Geyer G. rb. 15, Geyer L, T-wo Akc. rb. 25, Gudgeon W. rb. 10, Goeppert K. rb. 2, Hennel K. rb. 1, Hoffmann E rb. 1, k. 50, Horstówna J. k 50, Hyżycki J. rb. 2, Hoffrichter K. rb. 5, Hüffner Bracia rb 5, Härtig A. rb. 3, Hordliczka W. rb. 5, Hemsalech C rb. 3, Heusler G rb. 2, Herbst E. rb. 5, Horodyński W rb. 1, Hermanowski W. rb. 1, Helc P. rb 1, Hauk K. rb. 1, Hykiel St. k. 50, Heinrich E. rb 1, Hermanns A rb. 1, Jezierski E. rb. 2, Janasz H. rb. 1, Jankowski W. rb 1, Jarzębowski J. rb. 1, Jętkiewicz L rb. 1, Jezierski L. rb. 1, Jasiński K dr. rb. 1, Jokiel J. dr. rb. 1, Jelnicki S. dr rb. 1, John J. T-wo Akc. rb. 5, Klinge i Schulz rb. 3, Krasuski E rb 2, Kamocki Fr. rb. 1, Kellich O rb 2. Kellich G. rb. 5, Konic J. dr. rb. 2, Knabe B rb. 3, Kindermann H rb. 3, Kindermann J. rb 5, Kindermann L. rb. 3, Kindermann P. rb. 2, Kindermann A. rb. 3, Kopczyński W. rb 1, Kregczy J. rb. 3, Kaiserbrecht E rb. 3, Kolliński J. rb. 1, Koźmiński L. rb. 1, Karwaciński M. rb. 1, Konrad Z. rb. 1, Knapski W rb. 1, Kaszuba R. rb. 3, Kaiserbrecht W. rb 3, Karsch T. rb. 2, Kasperkiewicz M rb 1, Kalusiński S. rb. 1, Lachmanowicz J. rb. 3, Lohrer dr rb. 1, Łuba M. rb. 2, Leinweber Janina rb. 1, Lipiński A. rb. 3, Lipiński A. rb. 3, Lenartowicz T, rb 1, Leonhardt E. rb 5, Łapiński M. rb. 1, Michałowski A. rb. 1, Markowski T. rb. 3, Michalski J. rb. 1, Manitius Z. pastor rb. 1, Malinowski M. rb. 1, „Meister, Lucius i Brüning" rb. 5, Markert H. rb. 3, Machan E. rb. 1. Malewicz J. rb. 1. Mörs M. 1 rb., Muthmann A. 3 rb., Mogilnicki K. 1 rb., Matysek W. 2 rb., Maternicki Fr. 3 rb., Makólski T. 2 rb., Morawski St. 1 rb., Meyerhoff T. 3 rb., Miszewski S. 1 rb., Madler W. 1 rb., Milker A 2 rb., Makow S. 1 rb, Missala W. 3 ruble, Meyer W. 1 rb., Nieznański J. 2 rb., Nelkenbaum J. 2 rb., Neumann R. 1 rb., Ostermann A. 3 rb., Odyniec J. 1 rb., Pałaszewski F. 1 rb, Patz E 3 rb., Polzenius A. 1 rb., Przedpełski S. 2 rb., Perkowski K. 1 rb 50 k., Potz J. 1 rb., Rausch A. 2 rb., Raciborski A. 2 rb., Ramisch F. 5 rb, Rinow O. 1 rb., Rybarski F. 1 rb., Racięcki L. 1 rb., Roszkowski A. 3 rb., Richter J. 15 rb., Routhalerowa E. 1 rb, Ryfiński W. 2 rb., Sindermann F. 1 rb., Swietlik St. 1 rb, Salwa W. 1 rb., Schoeneich K. 1 rb, Sarosiek W. 2 rb., Stożkowski T. 1 rb., Swidwiński W. 1 rb., Stępowski W. 1 rb., Schreer G 3 rb., Stanisławski A. 2 rb., Stegmann St. 3 rb., Steigert T. 5 rb., Stephanus E. 2 rb., Skalski S 1 rb, Szerszeński J. 1 rb., Swierczewscy Czesławostwo 3 ruble, Starowiczowie Janostwo 3 rubie, Szmidel K. ks. kan. 2 rb., Suligowski M 2 rb., Szumin P. 1 rb., Skusiewicz F. 2 rb, Stephanus O. 1 rb., Stojanowski I. 1 rb., Schimmel R. 1 rb., Stypułkowski S. 1 rb., Suski J. 1 rb., Sroczyński M. 1 rb., Sułowski T. 2 rb. Somya K. 3 rb., Stellmacher A. 1 rb, Szymański K. 50 kop., Thoelke E. 1 rb., Tyszka M. 2 ruble, Tochtermann A dr. 2 rb, Tuczyński A. 1 rb., Turbowski St. 1 rb., Trautwein A. 3 rb.. Trojanowski E. 2 rb., Tujakowski T. 2 rb., Wagner A. 2 rb., Wiśniewski K. 1 rb., Wagner E. 2 rb., Weil E. 2 rb, Weil W. 3 rb., Weil K. 2 rb, Watten I. dr. 1 rb, Wereszczyński Jerzy 1 rb., Wolski C. 1 rb., Winnicki F. 2 rb., Wścieklica W. (jun.) 1 rb., Wardyński A. 2 rb., Wolski J. 1 rb, Wróblewski F. 1 rb., Wicijewski L. 1 rb., Zachert F. 5 rb., Żyźniewski J 1 rb., Ziegler R. (sen.) 3 rb, Ziegler (junior) 3 rb., Zembrzuski K. 2 rb., Zapp Bracia 3 rb, Zalewski K. 2 rb., Zaborowski T dr. 1 rb., Żelazowski A. 1 rb., Żukowski E 5 rb., Zieliński S. 1 rb., Wolski K. rb.

„Zarząd Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy pracowników handlowych m. Łodzi składa serdeczne „Bóg zapłać" pp. Maksowi i Stefanii Schönwitz za ofiarowane na kasę wdów i sierot przy Stowarzyszeniu rb. 100, z okazji swego ślubu.

Z poważaniem
Sekretarz Stowarzyszenia.
(Podpis nieczytelny)

SZKOŁA TAŃCÓW

St. ZABORSKIEGO

DZIELNA Nr. 31,

Przyjmuje zapisy na **Nowy kurs.**

4680

Dr. Sołowiejczyk

choroby **dzieci i wewnętrzne.**

Telefon 1847. 3277—6 Andrzeja 4

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200)

LECZNICA ZĘBÓW

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów **bez bólu.** **Specyalne laboratoryum** zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacye i przeróbki sztuczn. zębów **na poczekaniu**

Ceny bardzo przystępne. 2599

The Bio-Express

Zielona 2. Zielona 2.

3337

SENSACYJNY PROGRAM

Część I. POWITANIE NOWEGO ROKU — ze śpiewem i tańcami. OMAINIE DZIECIOBÓJCA (przez zazdrość) — dramat. Część II. TYGODNIK ILUSTROWANY—zdjęcia z natury. KONKURSOWI CYKLIŚCI—komiczny. Część III. DZIECI-MARYNARZE W ANGLII — ćwiczenia na okręcie z natury. MURILLO WYKOŃCZA SWOJE ARCYDZIEŁO — dramat z życia słynnego malarza. CZWORONOŻNY BALETNIK — komiczny.

Skład kolonialno-dystrybucyjny

oraz nawozów sztucznych i przyborów myśliwskich, egzystujący od lat 14 do sprzedania zaraz. Do kupna potrzeba 4000 rubli. Wiadomość w Administracyi „Rozwoja". 4782—3—1

Domina-kostyumy na maskarady

Fryzuję, wyrabiam warkocze, loki, postiches najtaniej, manicure.— Abonament w domu i w mieście.

Fryzyerka damska
Anna Mann
Widzewska 11—5. 4686—3—1

DZIŚ i CODZIENNIE

THE ENGLISH SKATING-RINK

przy ul. Olgińskiej Nr. 14.

4 seansy dziennie.

Popisy wszechświatowego championa Skatingu M-r A. L. Turnera z Anglii.

Podczas wakacyi codziennie do dnia 15 Stycznia na I i II-gi seans dla młodzieży szkolnej **wejście bezpłatne.**

W sobotę, d. 14 stycznia odbędzie się na wrotnisku

I-sza wielka MASKARADA

Początek o godzinie 10 wieczorem.

4684 Z poważaniem **Dyrekcya.**

V-te Łódzkie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

Spacerowa № 27.

Przyjmuje członków, wydaje pożyczki do 300 rb. Przyjmuje wkłady: bezterminowe na 4%, 3-miesięczne na 4½%, półroczne na 5% i roczne na 6%. **Procenty liczy od dnia wpłaty.**

Biuro otwarte od 10 do 2-ej codziennie, a w Poniedziałki Czwartki i Soboty i od 5 do 7 ej wieczorem. 540—46

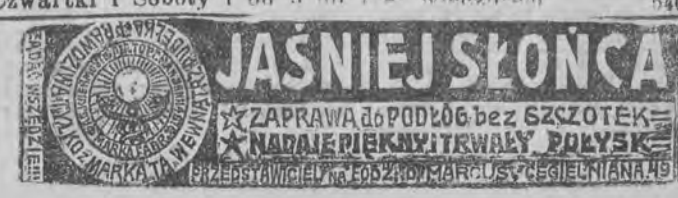

3226—18

MASŁO syberyjskie, eksportowe, uznane za najlepsze, poleca Dom Handlowy „Bracia Kieszkowscy" Piotrkowska 215.
Swój własny kantor na Syberyi! 34004

ODEON Tel. 15-81. 4696
Niedziela, Poniedziałek i Wtorek, dnia 1, 2 i 3 stycznia 1911 r. **WSPANIAŁY PROGRAM w 3-ch częściach:** **Wyspa Bornholm** — wspaniała natura w kolorach; **Stracony syn** — dramat w wykonaniu najlep. art. sceny nowojorskiej; **Revue Gaumont** Nr. 10. **Wietrzna pogoda** — wyjątkowo komiczny; **Niewinnie osądzona (Za winy niepopełnione)** — dramat w wykonaniu najl. artystów Zjedn. Teatr. Parysk. **Trio Dickson, Akrobaci parterowi** — zdjęcia z natury.
ORKIESTRA: Trio koncertowe. Dyrekcya Hutten-Czapski.

Drobne ogłoszenia.

AAAAA) Nauczycielki, nauczyciele, frebianki, bony różnej narodowości na godziny i na stałe, gospodynie, buchalterki, kasyerki — poleca biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 92. 8151-30.11

A. A. A. Rutynowaną nauczycielkę, rosyankę, z patentem domowej nauczycielki, do szkół i na godziny poleca biuro Adamowiczowej, ul. Piotrkowska 103. 8251—8ws7

A. Meble okazyjnie do sprzedania: kredens, stół, krzesła, otomana, garnitur mebli, tremo, biurko, bieliźniarka z lustrem, łóżka z materacami, szafa, komoda, zegar, lampy, krajobrazy, maszyna. Główna 42 mieszk. 91, w drugiem podwórzu. 8621—2s2

B. student uniwersytetu warsz., posiadający dziesięcioletnią praktykę nauczycielską, udziela lekcyi, korepetycyi. Benedykta 32 m. 1, od 7 — 8. 8684—1

Człowiek młody silny z kaucyą lub poręczeniem potrzebny do fabryki wód do rozwożenia wózkiem ręcznym po mieście towaru. Oferty Zgierska № 23 Skład apteczny. 8708—2—1

Dziewczęta są potrzebne do piekarni wafli. Ul. Targowa 52. 8703—2—1

Damskie oryginalne kostyumy na maskarady do wynajęcia. Główna 1, magazyn kapeluszy. 8640—3—3

Do sprzedania garkuchnia z bilardem i kuchennemi utensyliami, niedrogo, byle zaraz. Ulica Senatorska № 15. 8641—3—3

Do wynajęcia od 1-go stycznia sklep i 3 pokoje z kuchnią, obecnie jest tam mleczarnia. — Widzewsku 109. 8612—3—3

Do interesu przemysłowo handlowego w pełnym biegu, doskonale prosperującego, potrzeba zaraz 4,000 rb. Warunki bardzo dogodne. Oferty: Łódź, Główna Poczta, skrzynka 44 8645—3—3

Do wynajęcia 3 pokoje z kuchnią i przedpokojem oraz wszelkiemi wygodami. Wiadomość ulica Rybna № 17 u stróża. 8657—2—2

Dwa nowe magle, tanio do sprzedania i urządzenie. Nowo-Zarzewska 15. 8700—2—1

Do wynajęcia od 1 stycznia 911 r. rożne mieszkanie. Ul. Żelazna 7. Wiadomość na miejscu. 8671—1

Filia piekarska do sprzedania zaraz Zielona 59. 8694-3-1

Gramofon koncertowy 40 płyt sprzedam za bezcen Widzewska № 40 — 6. 8616—3.—3

Jest sklep odpowiedni w dobrym punkcie do sprzedania z powodu zmiany interesu. Wólczańska 222 8655—3—2

Jest do odstąpienia nawóz, od 7 par koni, można miesięcznie lub na wozy. Piotrkowska 142 w remizie. Potrzebny stajenny w starszym wieku. 8676—1

Kredens dębowy 50 rb, otomana dywanowa, łóżka dębowe z materacami oraz inne sprzęty domowe do sprzedania. Juliusza № 42 front I piętro 8691-3pśpł

Kawiarnia za bezcen do sprzedania, Zielony Rynek nr. 35, z gazowem oświetleniem i dwoma bilardami. 8647—2-2

Ławki szkolne kupię. Oferty „Rozwój" „Szkoła". 8682-3-1

Młody człowiek łodzian, władający polskim, niemieckim, rosyjskim językami, poszukuje posady inkasenta, magazyniera, lub rządcy domu, z kaucyą do 600 rb Łaskawe oferty „Rozwój" pod „600". 8693—1

Młody człowiek poszukuje posady inkasenta lub jakiejkolwiek innej. Oferty administracya „Rozwój" pod „A Z". 8696 2-1

Maskaradowe kostyumy damskie, do wynajęcia. Andrzeja №7 m. 32. Kolubińska 8714—1

Meble sprzedam tanio: kredens, stół, krzesła, biurko na szafkach, łóżka dębowe, szafy, tremo, otomanę, lampę, gramofon. Nowo-Cegielniana 27 m. 3. 8705-2w-1

Młoda kobieta poszukuje miejsca obsługi. wiadomość: ul Dzielna 47, Grzanek. 8692—1

Młoda panienka poszukuje posady kasyerki lub jakiej innej, umie pisać na maszynie. Oferty pod „Kasyerka" w „Rozwoju". 8648—3—2

Maszyny bębenkowe i używane tanio sprzedam. Aleksandryjska 34. 8582—6sw3

Nauczycielka z patentem szkół początkowych, poszukuje posady i korepetycyi. Wiadomość: ul. Główna 38 m. 14 3638-d.

Potrzebna sklepowa do składu wędlin. Przejazd 48. 8613 3-3

Pokój umeblowany do wynajęcia. Widzewska 152. Wiadomość w fil. piekarskiej. 8639 3 3

Poszukuje szycia w domach prywatnych zdolna krawcowa. Orla № 17, stróż wskaże. 8636—3—3

Potrzebne zdolne prasowaczki, koszularka, oraz praczka. — Pralnia, Piotrkowska 118. 8622—3—3

Potrzebne zaraz zdolne panny do krawieczyzny i uczenice. Pańska № 33. 8619—3—3

Potrzebne są bardzo zdolne staniczarki i uczenice. Zawadzka № 12. 8644—3—3

Pokój umeblowany duży, słoneczny, dla inteligentnej kobiety lub małżeństwa. Przejazd № 76—8. 8652 2—2

Pokój lub dwa, umeblowane z wygodami w eleganckiem mieszkaniu do wynajęcia Juliusza № 42 front I piętro 8690 3wc-1

Pokój umeblowany, osobne wejście, przystanek tramwajowy przed domem do wynajęcia Widzewska 150 m. 22 8680—2—1

Pokój z kuchnią i balkonem do wynajęcia zaraz. Gubernatorska 20 u gospodarza. 8701—3-1

Pokój umeblowany do wynajęcia z usługą, przedpokój wspólny Ul Orla 23 m. 6. 8690 2-1

Pokój umeblowany do wynajęcia. Wiadomość u Kolubińskiej nie u stróża. Anorzeja 7 m 32 8713—1

Paszukuje pokju z całodziennem utrzymaniem od 15 stycznia Okolice Nowego Rynku, oferty dla „W. L". w „Rozwoju. 8577—3—1

Potrzebne zaraz zdolne staniczarki i spódniczarki. Pracownia sukien Czerniejewskiej Zawadzka 14 8712—1

Pralnia chemiczna i farbiarnia w mieście powiatowem do wydzierżawienia zaraz. Wiadomość ul. Srednia 74 sklep spożywczy. 8702—3—1

Potrzebne zdolne staniczarki do szycia Andrzeja 46 m. 11 8686—1

Potrzebni zdolni stolarze meblowi. Zachodnia 51. 8711—2—1

Potrzebne są kompletnie zdolne staniczarki. Zgłaszać się mogą zdolne Piotrkowska 23 „Józefina". 8709—2—1

Potrzebna zaraz zdolna panienka do szycia sukien. Wólczańska 91 w sklepie. 8706—3—1

Potrzebna dziewczyna do służby od lat 14 do 17. Wulczańska № 61 m 22 8689—1

Ptekarnia egzystująca od 20 lat jest do sprzedania. E. Franke Targowa 52 8678—3—1

Potrzebna podręczna do krawieczyzny. Wiadomość Nawrot 18 m. 3. 8687—1

Potrzebny chłopiec do terminu do zakładu mechanicznego, Radwańska 24. 8528—3ss3

Potrzebna sklepowa do sprzedarzy pieczywa z kaucyą. Rokicińska 24 8688—2—1

Przybłąkał się pies, z gór św. Bernarda, biały w żółte łaty. Odebrać można ulica Srednia № 1500. 8 89—3—1

Sklep dobrze prosperujący zaraz do sprzedania z powodu otrzymania posady. — Zgierska № 130 8653—2 2

Sklepik mały spożywczy do sprzedania tanio Ul Wólczańska 143. 8630—3—3

Sklep kolonialny do sprzedania. Zarzewska 133. 8637-3-3

Sprzedam urządzenie sklepowe w Zgierzu, ulica Długa nr. 81. 8203—3s2

Ślusarzy oraz terminatorów do kas ogniotrwałych poszukuje Karol Zinke, Przejazd nr. 12 8519—5d3

Sklep spożywczy z powodu choroby zaraz do sprzedania. Sosnowa 16. 8698—9—1

Sprzedam tanio sklep galanteryjny Oferty „Rozwój" pod „Sklep" 8695—1

Stajnie do wynajęcia zaraz. Wiadomość ul. Mikołajewska. № 32 8683—5 1

Sklep do sprzedania w dobrym punkcie, istniejący lat 20. Ul. Główna 42 m 85. 8675-3 1

Tanio do sprzedania pereletka na gumach (nowa), konie i bryczka na resorach Wiadomość Widzewska 135. 8606—3.—2

Wspólnika poszukuje fachowiec metalowej branży, do dobrego interesu nieduży kapitał. Oferty „Rozwój" „900". 8643—3—3

Zdolna kucharka poszukuje miejsca na przychodnią. Ulica Przejazd № 12 m. 29. 8670-2-2

Zagubione dokumenty.

Antoni Gajewski zagubił kartę od paszportu wydaną z fabr. nici w Widzewie. 8674—1

Aleksander Stachurski zagubił 2 notesy, zawierające legitymacye i inne dokumety. Uczciwy znalazca raczy odnieść za nagrodą Piotrkowska 150 I piętro po między godz r. 9 — 1, lub pop 3 — 7. 8710—1

Brzeziński Józef zgubił paszport, wydany z gm. Długie, powiat Brzeziński, gub. Piotrkowskiej. 8649—3—2

Franciszek Chojnacki zagubił paszport, wydany z gm Opatówek gub. Kaliskiej. 8629 3-3

Helena Leśniewska zagubiła paszport, wydany z gm Radogoszcz, pow. Łódzkiego. 8626—3—3

Julja Waste zagubiła rosyjski wid, wydany w Warszawie, przez konsula pruskiego. 8628—3—3

Putrykowska Genowefa zgubiła paszportu, wydany z gm Łaniąt, pow. Kutno 8667—3—2

Skradziono paszport, na imię Franciszka Samburskiego, wydany z gminy Szydłów powiatu piotrkowskiego 8663—3—2

Stanisław Wiaderkiewicz zagubił kartę od paszportu. z fab. Domanowicza 8556—3 2

Stefan Wodziński zagubił kartę od paszportu wydaą z fabryki Sztelgerta 8685—3-3

W Rudzie obok Biedermana fabr. białych cegeł są 3 place do sprzedania. Wiadomość ul Piotrkowska 141 u Marszała. 8704—3—1

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabr. K. Eisserta, na imię Feliksa Bendkowskiego 8673—1

Zagubiono książeczkę legitymacyinę na imię Stanisława Wieczorka, wydana z magistratu. 8681—3—1

Zaginął kwit, wydany przez zegarmistrza Wojtczaka, na zegarek № 30759 8697—1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabr Kaszuba, na imię Antoniego Woźniaka 8707—3—1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Edwarda Ferchofa, wydana z fabr. Morica Bauera. 8672—1

Zaginął kwit od paszportu, na imię Ludwika Łaziarek, z fabtow, Akc. „Dąbrówka 8662-3 2

Zaginął weksel, Wojciechowi Wasińskiemu, na 124 rb podpisany przez Ignacego Szczepanowskiego i Antoniego Drogosa Weksel takowy jest nieważny. 8620—3—3

Zaginął kwit od paszportu, na imię Władysława Zawadzkiego wydany z fabryki Wołdysławskiego, 8624—3—3

Zaginęła książeczka legitymacyjna, wydana z magistratu m. Łodzi na imię Józefy Hofrichter. 8635—3—3

Zaginęła karta od paszportu, na imię Maryanny Witkowskiej, wydana z fabryki Allarta i Rousseau. 8666—3—2

Zaginął paszport, na imię Władysławy Robaszewskiej, wydaz gm. Przedecz, gub warszawskiej. 8661—3—2

Zaginął paszport, na imię Marceli Gulardowskiej, wydany z gm. Rzychlin 8668—3—2

Zaginęła karta od książeczki legitymacyjnej na imię Andrzeja Augustyniaka, wydana z fabryki Hirszberga i Wilczyńskiego 8611—3—3

Zaginęła książeczka legitymacyjna, na imię Antoniego Kowalińskiego, wydana z magistratu m. Łodzi. 8617—3—3

Zaginął paszport, na imię Julii Kaweckiej, wydany z gm. Małej Krzynowogi, gub. Płockiej. 8631—3—3

Zaginął paszport, na imię Bolesława Białkowskiego, wydany z gm Słotniki, gub. Kaliskiej. 8618—3—3

„Zwölftee"
Rudolfa Eberenca.
Niezawodny środek od kaszlu i chrypki.
Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. 3860 10 0

Potrzebny spólnik.
Urządzam rajsernię na prowincyi i poszukuję spólnika do prowadzenia jej z kapitałem dwa tysiące rubli. Oferty proszę składać do Administracyi „Rozwoju" pod adresem S. N. 52. 4668 3—1

№ 1371. **Obwieszczenie.**

DYREKCYA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1) pod № 823a przy ul. Długiej, przez Roberta i Linę małżonków Schultz, pierwotna Rub. 18,0 0;

2) pod № 47n przy ulicy Passaż Szulca, przez Hersza vel Henryka i Mordkę vel Markusa braci Silberblattów, pierwotna Rub. 45,000;

3) pod № 896gh przy ulicy Brzozowej, przez Adolfa i Wandę-Amalię małżonków Aj. pierwotna Rub. 24,000;

4) pod № 683 przy ul. Piotrkowskiej, przez Władysława Krzyżanowskiego, odnowiona z konwersyą Rub. 18,900 i dodatkowa z przeszacowania Rub 12,000;

5) pod № 321ea przy ul. Konstantynowskiej, przez Chajma-Lejba Zarzewskiego, odnowiona z konwersyą Rub. 28,000 i dodatkowa z przeszacowania Rub. 12,000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcyi w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 18/31 grudnia 1910 r. 3339

W niedzielę, dnia 1 stycznia 1911 roku, o g. 7-ej, t. j. w godzinę po ukończeniu „Jasełek" w „Domu Ludowym" przy ul. Przejazd Nr. 34, odbędzie się

OPŁATEK

dla członków Stowarzyszenia,

na który wstęp za okazaniem biletu, a nie książeczki.

4694 **Zarząd Stow. Rob. Chrześc.**

Ogłoszenie.

Zarząd Drogi Żelaznej Fabr.-Łódzkiej podaje do wiadomości, że niżej wymieniony bagaż i rzeczy zapomniane lub zagubione w obrębie drogi, a nieodebrane do dnia 1 grudnia 1910 roku, będą przechowywane na stacyi Łódź-Fabryczna w ciągu 4-ch miesięcy od daty ogłoszenia, a następnie w razie nieodebrania, na zasadzie §§ 40 i 90 Ustawy Ogólnej Dróg Żelaznych Rosyjskich, będą sprzedane przez publiczną licytacyę:

A. Bagaże ze stacyj: Suwałki № 10711, Ufa № 23543, Tomaszów № 199, Warszawa № 713, 222, Zawiercie № 417, Moskwa № 6474, Częstochowa № 363, Warszawa №№ 635, 444, 285, Częstochowa № 338 i Ostrowiec № 6620.

B. Rzeczy zapomniane w obrębie drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej:

a) na stacyi Łódź Fabryczna: mufka fokowa i pasek od szabli;

b) na stacyi Koluszki: parasolka ze złamaną rączką, 2 paczki, 2 książki laska i parasol. 4666 -3-1

Egzystuje w Łodzi od 1882 roku. — Nagrodzona na Wystawie Hygienicznej w Warszawie 1896 r.

TANIA Sprzedaż Gwiazdkowa

w Pracowni Gorsetów

Konstantynowska 10 **Anny Laferskiej,**

trwać będzie 20 dni!

POLECA:

Gorsety Hygieniczne
Zwyczajne
Do kostiumów
Trykotowe
Sportowe
Platinkowe
Dla pensjonarek
Dla dzieci
Anti-Gorsety
Pół-Gorsety „Ceinture"
Paski
Opaski
Pierzyi Prostotrzymacze dla uczenic uczni i osób dorosłych.

4618

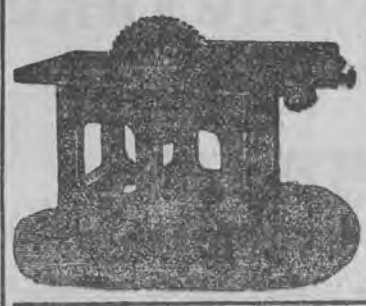

G. KAMMERER

Łódź, Spacerowa № 9,

Wyłączna sprzedaż na Królestwo:

Maszyn do tartaków i obróbki drzewa

pierwszorz. fabryki E. Kiessling i S-ka w Lipsku.

Oprócz tego: **Maszyn do strugania fornierów** (Schälmaschinen), **Hydraulicznych pras** i t. d. 2707

ZNANY CYRK A. DEVIGNE

przy TARGOWYM RYNKU.

Dziś dnia 31 grudnia 1910 r.

2 Wielkie Świąteczne Przedstawienia 2

DZIENNE o 3 ej po poł. i WIECZOROWE o 8½ wiecz.

Każdy kupujący bilet na przedstawienie dzienne posiada prawo wprowadzenia jednego dziecka bezpłatnie, albo też dwoje dzieci ma prawo wstępu za jednym biletem. Jak w dziennem tak i wieczorowem przedstawieniu przyjmą udział wszyscy artyści i

Nadzwyczajna tresura młodego pogromcy KORTI

Furora! **11 lwów 11** Furora!

z dwoma tygrysowanemi dogami.

Początek przedstawienia punktualnie o godz. 8½ wiecz. 4692

Szczegóły w afiszach i programach.

ANONS. W niedzielę 1-go stycznia 1911 r. dwa przedstawienia — dzienne i wieczorowe.

Dnia 2-go stycznia 1911 r. zostanie otwarty w Łodzi, na Dąbrówce, ul. Piaseczna Nr. 14, (przy Rzgowskiej)

ZAKŁAD NAUKOWY MĘSKI

W. PIECHOCKIEGO

Wykładane będą: religia, języki: rosyjski, polski i niemiecki, arytmetyka, przyrodoznawstwo, historya, geografia, rysunki, kaligrafia, gimnastyka, ślöjd i śpiew. — Zakład będzie gruntownie przygotowywać do wszystkich średnich zakładów naukowych, jak również dawać będzie pewien całokształt wiedzy, co będzie miało znaczenie dla tych, którzy po ukończeniu szkoły pójdą na drogę praktyczną. — W nauczaniu będzie uwzględniona poglądowość. — Nad zdrowiem uczniów i hygieną szkolną będzie czuwał lekarz szkolny. — Ilość miejsc ograniczona. Zapisy przyjmuje codziennie i informacyi udziela Kancelarya szkoły.

4678 Przełożony **W. Piechocki.**

Fosfatyna Faliera

przyjemny pokarm najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. **Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.**

Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach.

Wystrzegać się bezwartościowych naśladownictw. 3420-24-20

Pasta „CAMELIA"

usuwa **Piegi, Pryszcze, Wągry, Opaleniznę**

Składy: Warszawa: L. Spiess i Syn i H. Welt.
Łódź: L. Spiess i Syn i A. Lipiński.

Żądać wszędzie. 1026d41

MLEKO

wyborowe, dwa razy dziennie świeże. Sprzedaż detaliczna i **hurtowa.** Dostawa na każde żądanie. Również **masło** w różnych gatunkach poleca Mleczarnia dóbr „PAPROTNIA i WALEWICE", Przejazd Nr. 52 i Andrzeja Nr. 26. 3329 3

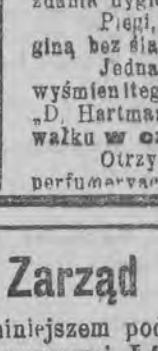

Nowo-wynaleziona Kosmetyka nieporównanych zalet

D. HARTMANA

Mydło i Puder „FLORA"

jest to jedyny prawdziwy środek do pielęgnowania twarzy i rąk. Zastępuje w zupełności wszystkie kremy, płyny i inne dotychczas używane środki, które są szkodliwe dla cery. Wielu wiedeńskich profesorów i doktorów poleca tę tak wielce, podług ich zdania hygieniczną kosmetykę, iż wynalezioną być nie może.

Piegi, wysypki, wągry, liszaje i inne nieczystości cery giną bez śladu po krótkiem używaniu mydła „Flora" Hartmana.

Jedna próba skłoni do codziennego używania tego wyśmienitego środka. Prawdziwe tylko z podpisem wynalazcy „D. Hartman, Wiedeń" i załączonym znakiem na każdym kawałku **w czerwonem** opakowaniu.

Otrzymać można we wszystkich składach aptecznych i perfumeryach 4114 5

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na stacyi towarowej Łódź-Fabr. w dniu 4-go stycznia n. st. 1911 r., o godz. 10 rano, na zasadzie artykułu 84 Ogólnej Ustawy rosyjskich dróg żelaznych, będą sprzedane z głośnej licytacyi nie wykupione przez odbiorców towary przybyłe ze frachtami: Sosnowiec W. 277031 węgiel kamienny, Kopalnia „Saturn" dla Polskiej Spółki, zaliczenie 111 rb. 70 kop.; Sosnowiec W. 277057 węgiel kamienny, Kopalnia «Milowice» dla Ciesielskiego; Gzichów W. 75097 węgiel kamienny, H. Kleinadel dla Polskiej Spółki, zaliczenie 120 rb.; Sosnowiec W. 107932 i 107893 węgiel kamienny, T-wo kopalń i zakładów hutniczych w Sosnowcu dla M. Feinera, zaliczenie 102 rb. 70 kop. i 83 rb. 20 kop; Częstochowa W. 256833 węgiel kamienny, Alter dla Konarskiego i Monitza, zaliczenie 100 rb. 70 kop.; Granica W. Siersz L. T. S. 101551 i 101553 węgiel kamienny, Zarząd Górniczy w Sierszy dla Proporta i M. Kryształa; Granica W.-Szczakowa 101518 węgiel kamienny, Adolf Stern dla I. Brandesa; Warszawa W. 389752 kiszki solone, Webelman; Petersburg Pół. Z. 91088 ryby wędzone, Rogow, zaliczenie 43 rb. 72 kop.; Warszawa W. 109576 ser, F. A. Marty dla F. Marty; Aleksandrów W. 30333 ryby wędzone, I. Kowalski dla H. Birencweiga, zaliczenie 37 rb. 40 kop.; Białystok Pół. Z. 265779 szproty wędzone, D. Mełamed dla M. Fainfelda, zaliczenie 27 rb. 20 kop.; Baranowicze Pol. 2563 wędliny, Nipła.

W razie, gdyby licytacya w dniach wyżej oznaczonych do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na stacyi Łódź-Fabr. dnia 5 go stycznia n. st. 1911 r. o godzinie 10 rano. 4702

2 pokoje umeblowane

w środku miasta, z całodziennem utrzymaniem lub bez, potrzebne od 8 go stycznia dla nauczyciela. Oferty z oznaczeniem ceny proszę składać w redakcyi „Rozwoju", dla „H Ch." 3271—3 3

Dr. Ładysław Michalski

akuszerya i choroby wewnętrzne.

Mieszka obecnie:
PIOTRKOWSKA № 84.

Przyjmuje do 10 rano i od 4—6 po południu. 2415r

Dr. Edward Mittelstaedt

mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 67

przyj. od 8—9½, r. i od 5—6½, pp.

Choroby wewnętrzne i nerwowe.

1429—r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Godziny przyjęć: panowie od g. 9—11 r. i 5—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 8—12 r 1463r

Dr. Jan Caderski

Akuszerya,

choroby chirurg. i kobiece

przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł.

Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2671

ZĘBY sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k. na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. **Wyjmowanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reparacye na poczekaniu. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI, Piotrkowska 92.** 381r

Kawa żytnia „IDEAŁ"

bardzo pożywna, przyjemna w smaku i nie rozdrażniająca nerwów, na wystawie w Rostowie n. Donem nagrodzona złotym medalem. **Sprzedaż** w lepszych sklepach kolonialnych i składach aptecznych. 4672

Pisarz próśb! 3225

Piszę różne prośby do rządowych instytucyj. Wschodnia № 44, **I piętro od frontu, S. Weintraub.**

Zatwierdzona przez Ministeryum Spraw Wewnętrznych

Szkoła Muzyczna J. Winieckiego

Spacerowa 40.

Skrzypce: dyr. J. Winiecki (uczeń prof. Joachima). Fortepian: K. Lutsz (inspektor klas fortepianowych), J. Zozula, M-lle E. Pachucka, C. Redlich i inni. Śpiew: prof. S. Bogucki (z Warszawy). Wiolonczela: E. Elcher. Dęte instrumenty: A. Lewkowicz, Aleksandr i inni.

Przyjmowanie nowowstępujących od godz. 11—7 wieczorem.

3963—3—2

Zaproszenie.

W dniu 5 stycznia 1911 r., o godzinie 6 wieczorem, odbędzie się

Poświęcenie nowego budynku

Zgromadzenia Majstrów Tkackich

oraz

Poświęcenie nowej chorągwi Zgromadzenia,

wobec czego niniejszem uprasza się pp. Majstrów Zgromadzenia o przyjęcie udziału w tej rzadkiej podwójnej uroczystości.

Bilety wejścia — tylko dla Majstrów Zgromadzenia — wydawane będą najpóźniej do dnia 2 stycznia 1911 roku, do godz. 7-ej wieczorem, u p. A. Böhme, w lokalu Majstrów Tkackich.

W dniu tym lista uczestników będzie zamknięta i późniejsze zgłoszenia uwzględniane nie będą.

URZĄD STARSZYCH

Łódzkiego Zgromadzenia Majstrów Tkackich.

3313

Żądajcie wszędzie płyt

ZONOPHON

z najnowszemi nagraniami następujących numerów:

Ignacy Dygas.
2—62565 „Mów do mnie jeszcze" (rom. Ratkowskiego).
x2—62566 „O, gdybyś mnie kochała", rom. „Denca".
2—62567 „Śmiej się Pajaca", z op. „Pajace" Leoncavalo.
2—62568 „Werther" Massenet.

W. Brzeziński.
2—62553 „Wróć do mnie" z op. „Miłość cygańska", Lehara.
2—62554 „Tylko miłość", z op. „Miłość cygańska", Lehara.

Józef Sendecki
2—62555 „Jam jest Cygan", z op. „Miłość cygańska", Lehara.
2—62556 „Białe róże" z op. „Miłość cygańska", Lehara.

J. Reiter, baryton.
2—62561 „Przy gitarze".
x2—62562 „Rozstanie (Funicula)

Benedykt Remy, baryton.
2—62563 „Azra", Rubinsteina.
x2—62564 „Nad Nidą" Moniuszki.

J. Krzewiński.
2—62557 „Ja kocham się" z op. „Hrabia Luxemburg", Lehara.
2—62558 „Motyla mój" z op. „Hr. Luxemburg", Lehara.

Jan Stern.
2—62559 Marsz „1831 roku".
x2—62560 Marsz Grunwaldzki.

M. Tokarska z akom. skrzyp.
63957 „Moryc".
x 63958 „Hopsa" walc, „Miss Gibbs".
63959 „Staśka wyjm ten palec!".
x 63960 Kuplety „606".

M. Wohl.
63961 „Pieśń Solveigji", Grieg'a
x 63962 „Nocturn" Szopena.
63965 Arja z op. Tosca", Puccini z tow. ork.
x 63966 „Zbudzić się" z op. „Hrabina", Moniuszki z tow. ork.

Lucyna Messal.
63969 „Wiosna i Miłość", (walc W. Rapackiego).
x 63956 „Więc ulituj się", rom. cygański.
63963 Arja Wejściowa z op. „Hrabia Luxemburg", Lehar.
63964 Walc o miłości z II aktu hr. Luxemburg", Lehar.

DUETY.

Lucyana Messal i Józef Sendecki.
2—64054 „Tam mieszka miłość" z op. „Miłość cygańska", Lehara.
2—64055 „Róży kwiat" z op. „Miłość cygańska"; Lehara.
2—64056 „Gonda luba" z op. Rozwódka".
x 63967 „Myrella, (D. Berniaux) (solo) **I. Messal.**

Lucyna Messal. i W. Brzeziński.
2—64050 „Panie mój" z op. „Hrabia Luxemburg" Lehara
x2—64051 „Czy to ty szczęście me" z op. „Hrabia Luxemburg", Lehara.
2—64052 „Ha, Ha, to zabawne", z op „Miłość cygańska", Lehara.
63955 Czardasz z op. „Miłość cygańska", Lehar **L. Messal** (solo).

DEKLAMACJA

J. Krzewiński i W. Rapacki.
61448 „Fajguś tenorem".
x 61449 „Zagadki Moskowe".

A. Fertner, W. Rapacki i H. Pawłowska.
61451 „Na wyścigach".
x 61450 „Na areoplanie".

SOLO NA SKRZYPCE

Prof. Ranzato.
97904 Serenada maz. Ranzato.
x 97905 Celebre minneto in re maggiore (Mozart).
97906 Celebre Havotta (Lulli).
x 97907 Galopade (Ranzato).
97908 „Adagio" della „Suonata', patetica (Bethoven).
x 97909 „Berceuse" (Ranzato).
97910 Elegia maz. (Scassera)
x 97911 Momento musicale, maz. (Szubert).

Kwartet smyczkowy Św. Jerzego.
68045 Nie kuś, maz. Glinky'ego
x 68046 Wątpliwość, maz. Glinky'ego.
68041 „Padre-Walc".
x 68043 Pod lipami.
68042 Elegia Massenet.
x 68044 Serenada Pierne'a.

SPRZEDAŻ HURTOWA

T-wo Braci M. i W. Isserlin

Warszawa, BIELAŃSKA Nr. 9. 3155

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny posiłek dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.

Liczne opinie Pp. Lekarzy Ordynatorów szpitali dołącza się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i składach aptecznych. **Cena pudełka 1 rb.** 2481-18-12

!! NIEBYWAŁA SENSACYJNA NOWOŚĆ !!

Woak mgnieniu czyni ręce pięknemi, miękkiemi i atłasowemi. **Kto chce mieć** arystokratyczne idealnie białe ręce zamiast czerwonych i pomarszczonych niech używa prawdziwe nieszkodliwe **Brazylijskie Mydło ANGELODA-KOSTA** w postaci śnieżnie białego wonnego kremu. Dostać w aptekach i w składach aptecznych po 75 kop. za pudełko. Ogólne uznanie!!!

Pierwsza Chrześcijańska Lecznica chorób zębów i jamy ustnej.

Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub plomba po 50 kop. Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztyfowe i wszelkie reperacje po conach umiarkowanych.

Gutzmana Elikrir i proszek do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — **Łódź, Przejazd № 8.** 2573

Karmelki „Laxin"
Dra Maksa Heilma

Doskonały środek przeczyszczający
w kształcie owocowych cukierków
o przyjemnym smaku.

Działają skutecznie, są delikatne i nieszkodliwe.
Polecone przez lekarzy
dla dzieci i dorosłych.

Pudełko (20 Szt.) 75 kop.

Do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych
Wystrzegać się naśladownictwa! Prawdziwe i świeże karmelki „Laxin" wyłącznie w zielono-białych pudełkach.

Warszawska Szkoła Kroju i Szycia
APOLONII KOPYDŁOWSKIEJ

dyplomowanej uczenicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni i szkół. Nauka gruntowna i prędka prowadzona dwoma systemami; uczenice nabierają wprawy i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania Kurs wieczorowy po cenach zniżonych; w kompletach — połowa ceny. Nauka kroju teoryczna 10 rubli. Zapis uczenic w każdym czasie.

Po skończonym kursie uczenice otrzymują posady.

Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów
Przyjmuje się suknie i kostyumy do krajania i pasowania.

Łódź, Piotrkowska № 115.
FILJA: Bałuty, Zgierska № 54. 3935-2

Zalecany przez pp. lekarzy

KEFIR B. PATZEROWEJ

Łódź, Pasaż Meyera 5.

Dostawa do domów rano i po południu. 1680

Skład win
M. D. OKOJEWA
ulica Dzielna № 11.

Podaję do wiadomości Szanownej Publiczności, że otrzymałem wielki transport win z czystego soku winnego nie falsyfikowanego. Ceny nadzwyczaj umiarkowane: kop. 40, 50, 60, 80, rb. 1.00 i 1.50. Wina węgierskie i francuskie od rb. 1.25 do rb. 3.00. Wódki słodkie, koniaki ruskie i zagraniczne różnych marek. Otrzymałem również wino z gron winnych absolutnie bez alkoholu. Ktoby zechciał wina bez alkoholu, proszony jest o żądanie takiego wina, gdyż na składzie posiadam i wiele gatunków innych win. Kto chce mieć zdrowy żołądek, powinien pić wino № 7 czerwone słodkie, nadzwyczaj przyjemne w smaku, które było stosowane przy kuracyi chorób żołądkowych w lazarecie w ciągu 1909 roku z nadzwyczaj pomyślnemi rezultatami. Dobroć wina tego jest zaswiadczoną przez starszego lekarza № 69 i pieczęcią rządową.

Oliwa do lampek i spławki mego wynalazku palą się we wszystkich domach. 1 funt 20 kop., knotki darmo. Oliwę również można nabywać w składach: Konstantynowska 13, Franciszkańska 60, Piotrkowska 291, Mikołajewska 89, Kątna 52, Przędzalniana 56 i Sosnowa 3. 328

ŚWIATŁOLECZNICZY i ROENTGENOWSKI GABINET

Dr S. KANTORA

Specyalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.

Krótka № 4.

Leczenie **promieniami Roentgéna, światłem Finsena i kwarcowem** (choroby skóry i wypadanie włosów), **prądami wysokiego napięcia** (świerzba, hemoroidy). — **Elektroliza** (radykalne usuwanie szpecących włosów). — **Masaż wibracyjny i pneumatyczny** podług prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — **Kaustyka** (usuwanie brodawek). — **Endo- i cystoskopia** (oświetlanie organów moczopłciowych). — **Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.**

Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. **Dla pań osobna poczekalnia.** 275r

---

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica chorób zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

42r

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.

Specyalne laboratoryum techniczne do wprawiania sztucznych zębów.

Specyalność: **plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony,** złote mosty **(sztuczne zęby bez podniebienia).**

Reperacye i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU.**

Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss **znajduje się przy lecznicy.**

☛ Uwaga!! **Ceny bardzo nizkie!** Uwaga!! ☚

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłoleczniczy

D-rów L. Falka, Z. Go'ca, i St. Jelnickiego

Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyńcze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płaca za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11½—1½ pp. i od 7—8; w niedziele i święta od 8—10 rano i od 12½ do 1½ po południu.

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specyalnie **pani Dr. Zand Tennenbaumowa** w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5½ — 6½ po południu. 1738r

---

Centralna klinika

chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacya bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacye sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specyalne laboratoryum do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 5366166

Lecznica Dra A. Steinberga

BENEDYKTA № 3,

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyrządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonwalizacya. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe.

Gabinet światłoleczniczy. Kąpiele świetlne w gorącem powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad). 137r

---

Dr. Leyberg

b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich ordynuje jako specyal. chorób **Wenerycznych, płciowych i skórnych** Codziennie od 9—1 i od 6—8½. Niedziele i święta tylko przed obiadem. **Krótka 5.** 1489r

---

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE i NIEMOCE PŁCIOWE.

Ul. Południowa № 2.

Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w., panie od 5—6 po poł. 1420—r

---

Dr. Zofja Garlicka

Akuszerya Chor. kobiece,

Nawrot 1 Telefon 10,14.

do 10 rano, 4—6 po poł. 3472r

Dr. med. W. Kotzin

Ulica PIOTRKOWSKA 71.

Choroby serca i płuc,

przyjmuje od godz 9½—10½ r. i od 4—6 pp 2019.

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne

CEGIELNIANA 14.

Od g. 11—1 i 4—7½ w. 76r

Specyalista chorób skórnych, wenerycznych oraz niemocy płciowej

Dr St. LEWKOWICZ

powrócił.

Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.

Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)

Przyjmuje od 9—1 i od 6—8 w., w niedziele od 9—3 Dla pań od 5—6 wiecz 114r

---

Dr. med.

Aleksander FABIAN

przyjmuje codziennie do g. 10-ej rano i od 4 — 7 po południu.

ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku) 2251r

Choroby nerwowe i wewnętrzne.

Dr I. Lipszyc

choroby dzieci.

Przyjmuje od 8—10 i od 4—6 pp. WSCHODNIA № 45 294

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.

Syphilis, skórne, woner., choroby dróg moczowych.

Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

---

Specyalista chorób włosów, skórnych (piegi i pryszcze na twarzy) **i wenerycznych (syphilis)**

Dr. S. SZNITKIND

SREDNIA № 2.

Leczenie elektrycznością, masażem i kosmetyczne.

Przyjmuje od 8 do 2-ej po poł. i od 4 do 9 wiecz. 469r

Dr. Ark. Goldenberg

ul. Nawrot № 38

róg Widzewskiej. Przyjmuje codziennie od 8½ do 9½ rano i od 4 do 6 po poł. W niedz i święta tylko 8½—9½ rano. CHOROBY DZIECI i WEWNĘTRZNE — AKUSZERYA. 1812r

---

Dr. A. S. Tenenbaum

Chor. wewnętrzne i dzieci.

(Choroby żołądka i kiszek).

Wschodnia № 49.

przyjm. od g. 8—9 r. i 3—4½ pp 3542r

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i wener.

Ul. MIKOŁAJEWSKA № 18.

Godz. przyjęć: od g. 9—12 i od 5—7, dla pań od 4—5, w niedziele i święta od 10 do 2 el. 1877

Dr. ROSENBLATT

Choroby uszu, nosa i gardła.

PIOTRKOWSKA Nr. 35.

Przyjmuje od 10—11 i od 5—7; w niedziele od 10—11. 4342

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piskarski

PIOTRKOWSKA № 115

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5 1331—r

Dr. Wacław Bernard

BENEDYKTA № 9.

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych.

(9—12 r. i 4½ — 7½ wiecz.) 1761-r

Specyalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmują od godziny 8 — 10 w południe i od 4 — 8 wieczorem, w niedziele i święta od 9 — 2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia

Dr. B. Rejt,

ulica Srednia № 5.

Dr. FRANCISZEK

KOZIOŁKIEWICZ

(starszy) **Telef. 17-14**

Piotrkowska 103

Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8—11 r. od 5—8 pp. 1426r

---

Dr Aronson

Akuszerya i choroby kobiece.

mieszka obecnie **Pasaż Majera i** róg Piotrkowskiej

Godz. przyjęcia: 9—11 rano i od 5—7 pp., w niedziele 11—1 1218r

---

Dr. H. Sadkowski

przeprowadził się na ulicę **Piotrkowską 120.**

Przyjmuje z chorobami wewnętrznemi (spec. żołądka i kiszek).

Codziennie do 9 rano i od 5 do 7-ej po poł 2540r

Dr. I. Silberstrom

Ul. Promenada 13 róg Benedykta **Choroby weneryczne (syphilis) i moczopłciowe,** skóry i włosów. **Usuwanie zbyteczných włosów.** Przyjmuje: 8—8½ r. od 12—2 ej po południu i od 4½—8 w Panie: 4½—5½ po poł. W niedziele: do 2-ej po poł 241r

---

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne

Nawrot 2.

przyjmuje od 8—10½ i od 6—8. Po poł., panie od 5—6. W niedziele i święta od 8—1 r 637r

---

Dr. B. DONCHIN

Specyalista chorób oczu

ul. Zielona Nr. 11.

Przyjmuje od 9—12 i od 4—7 pp.

Dr. A. GROSGLIK

powrócił.

Zachodnia 68 przy ul. Zielonej.

Choroby skóry i włosów, weneryczne i dróg moczowych.

Przyjmuje 8½—11½ r. i 6—8 w.; panie 5—6 wiecz

W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 2474-r

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne

Andrzeja 13.

Przyjmuje od 9—10½ rano i od 4—8 po poł. Panie od 4 — 5

W niedziele i święta od g 10—1 507—r

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specyalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materyi (cukrowa, podagra, otyłość itd.).

Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteryolog. wydzielin i krwi w laboratoryum własnem. Od 11—1 rano i od 5—7½ po południu. 4072

Dr. GUSTAWA

ZAND-TENENBAUMOWA

CHOROBY KOBIECE, SKÓRNE i WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)

Ul. Wschodnia № 49.

Przyjm. od g. 11—1 i od 6½—8. 3547—r

BAŁUCKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

w Bałutach pod Łodzią, ul. Zgierska 64,

załatwia następujące, ustawą przewidziane, operacye bankowe:

a) dyskontuje członkom Towarzystwa weksle handlowe;
b) udziela członkom Towarzystwa pożyczki pod zastaw papierów procentowych publicznych;
c) uskutecznia kupno i sprzedaż papierów publicznych;
d) inkasuje weksle, wylosowane papiery i kupony; e) wydaje przekazy na różne miejscowości Rosyi i zagranicy;
f) przyjmuje wkłady pieniężne od członków Towarzystwa i od osób obcych i płaci od 4% do 6%;
g) asekuruje 5% rosyjskie pożyczki premiowe od amortyzacyi.

Biuro otwarte w dni powszednie od 10 rano do 3 pp. 1564r44

TECHNICZNE ARTYKUŁY,

Armatury, Narzędzia.
Rury do gazu i wody.

Rury świdrowe.

Tokarnie i wiertarnie.
Stal narzędziowa i spawalna.

Żelazo, Blachy.

Drut, Sruby i Gwoździe.
Metale.

Ma zawsze na składzie 4446

KAROL SOMYA

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA № 192.

Pensjonat w Celinówce pod Zgierzem

przy Szkole Freblowskiej

przyjmuje dzieci do lat 10, chłopców i dziewczynki, nawet dorosłe. Przygotowuje do szkół i na pensye. W każdej chwili zapisywać się można w Szkole Freblowskiej łódzkiej

3251—6—2 **Celiny Daleszyńskiej, Widzewska 24.**

Zjednoczone Fabryki Wyrobów Ogniotrwałych

dawniej **C. KULMIZ**

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: **Saarau** pod Wrocławiem, założona w r. 1850. Oddziały fabryk: **Markt-Redwitz** w Bawaryi i **Halbstadt** (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Dinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Rurki.

Roczna reprodukcya około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów. — Robotników obecnie około 1500.

REPREZENTANT na **Łódź i okolice:**

B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca 3, Telefon 547. 2905r5

ZAWIADOMIENIE. 3101

Niniejszem mam honor zawiadomić Sz. Klijentelę, iż mój

MAGAZYN OBUWIA

został przeniesiony na **ul. Dzielną № 20.** Magazyn znacznie powiększony i zaopatrzony w duży wybór gotowego obuwia z najlepszych materyałów, własnego wyrobu i podług najnowszych fasonów. Przyjmuję obstalunki, które wykonywam z wszelką akuratnością.

CENY BARDZO NIZKIE! **T. GRĘBSKI.**

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA Walentego Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5,
(róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami

Specyalność: **Kosze do fabryk**

Wyrabiam:
Meble bambusowe pluszem kryte,
Meble bambusowe matą kryte,
Bambusowe etażerki,
Bambusowe stoły do kwiatów,
Bambusowe garnitury dziecinne,
Bambusowe parawany,
Bambusowe ekrany,
Kosze do podróży,
Kosze do bielizny,
Kosze do papieru, kosze walizowe
Kosze do żywych kwiatów,
Kosze do robionych kwiatów,
Meble ogrodowe, mebelki dla lalek,
Koszyczki do bułek,
Kosze wszelkiego gatunku na obstalunek gotowe dla pp piekarzów

Fabryka na **Widzewskiej № 5** przyjmuje wszelkie obstalunki, z dokładnem wykończeniem, po możliwie najniższych cenach 2236r24

4 fotografie 75 kop.!

Wykonywa się w 20 minutach! Artystyczne retuszowanie bezpłatnie. Elektro-Momentalna fotografia **„Express"** ŁODZ, Piotrkowska Nr. 35. w podwórzu, parter.

Zdjęcia wykonywa się w dzień i w nocy, od godz. 10 rano do 10 wieczorem. 3189 5-2

Remiza „BRISTOL"

Właśc. **A. NEUMANN**

(dawn. Bartosz), wynajmuje eleganckie karety, powozy etc. na godziny, dnie i miesiące dla jazdy po mieście, do miast sąsiednich i na polowanie po cenach umiarkowanych. Staranna obsługa! Ul. Piotrkowska № 119, telefonu № 1053 2849r

Biuro przepisywania na maszynie pod firmą **„Pośpiech"** przyjmuje roboty w czterech językach, wykonywając takowe dokładnie. Nauka pisania na przystępnych warunkach. **Ul. Piotrkowska 103,** m. 33a.

Od 10 do 1 przyjmuje roboty BIURO NAUCZYCIELSKIE pani Adamowiczowej; w tym samym domu. 2769

Szkoła rysunkowa Jerzego Lemana

Model żywy. Oddział dla dzieci. Oddział dla rzemieślników z nauką technicznego rysunku. 3141

Południowa 2 III piętro.

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY"

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukień, gdzie uczenice nabierają wprawy i gusta. Specyalny oddział artystycznego haftu i rysunków. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenice otrzymają patenty cechowe lub świadectwa prywatne. **Na miejscu duży wybór manekinów.**

Przyjmuje się obstalunki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysyła się za zaliczeniem pocztowem. 3456r

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI 4401

M. LENTZ, Widzewska 77.

№ telefonu 14—36.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świecie bez przeładowania

Opakowanie i przechowywanie mebli.

Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniotrwałych.

P. P.

Niniejszem zawiadamiamy, że wyłączna sprzedaż na Królestwo Polskie i Litwę naszej w Rosyi jak i we wszystkich państwach kulturalnych patentowanej **Włosianki „IDEAŁ"** — powierzyliśmy firmie

Rogoziński i S-ka

Łódź
Piotrkowska № 83.

Warszawa
Passage Simonsa, Nalewki № 2, Telefonu № 204 01.

Z poważaniem Mechaniczna Fabryka Patentowanej Włosianki **„IDEAŁ"**
MONCZKI, SCHULZ i S-KA.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, mamy honor donieść, że wyłączną sprzedaż na Królestwo Polskie i Litwę patentowanej w Rosyi i we wszystkich państwach kulturalnych **Włosianki „IDEAŁ"** wyrobu firmy

Monczki, Schulz i S-ka

nam powierzona została i uprzejmie prosimy WW. PP. Odbiorców z łaskawemi zleceniami do nas się zwracać.

3315 Z poważaniem ROGOZIŃSKI i S-KA.

Rada Opiekuńcza Wieczornych Kursów Handlowych przy Stow. Wzaj. Pomocy Pracown. Handl. m. Łodzi (ul. Długa № 45),

zawiadamia, iż rozpoczęła przyjmowanie zapisów na wieczorne kursy handlowe, na których wykładane będą języki: rosyjski, polski, francuski, angielski i niemiecki, arytmetyka ogólna i handlowa, buchalterya i kaligrafia. — Opłata po rb. 10 od przedmiotu za semestr. Wykład każdego przedmiotu trzy razy na tydzień. — Zapisy przyjmują się codziennie, prócz niedziel i świąt, od godz. 8 do 10 wiecz., w Kancelaryi Kursów, ul. Długa № 45. Początek lekcyi dnia 16-go stycznia 1911 roku. 3293—5—2

Przejazd 12. Przejazd 12.

„Stefanów".

Nowo otworzony zakład ogrodniczy i sklep kwiatowy.

Przyjmuje obstalunki na bukiety, wiązanki i wieńce. Ubiera stoły na przyjęcia i bale. Sprzedaje kwiaty doniczkowe własnej hodowli, których posiada duży wybór. Dekoruje sale, kościoły, balkony. Urządza ogrody. Wynajmuje rośliny na stałe podług umowy. Wogóle przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres ogrodnictwa wchodzące.

Przyjmuje zamówienia na owoce i jarzyny.

= Otrzymał z zagranicy 200 sztuk roślin dekoracyjnych. =

3726—10—0 **Stefan Dymkowski.**

3818 **DOBRE I TANIE WINA**

wspaniały gatunek à la Mosel 60 kop., à la Tokay, słodkie 75 kop., polecają składy win **Ch. B. CERN,** ANDRZEJA № 11 róg Spacerowej dom Jezierskiego; Piotrkowska № 189 róg Karola około Salwy; Nowo-Zarzewska № 24 róg Kraczej dom własny. Telefon 13-01.

Pracownia Gorsetów „MARTY"

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA № 130, parter, m. 14.

POLECA:

Gorsety wykonane według najnowszych modeli paryskich od najskromniejszych do najwytworniejszych z materyałów krajowych i zagranicznych — po cenach umiarkowanych. 1303r

Redaktor odpowiedzialny **St. Łapiński.** W tłoczni „Rozwoju", Przejazd № 8. Wydawca **W. Czajewski.**

WINOP 1911 d. P. w Łodzi 47-G